

Innovative creation for the integration of third-country national women victims of human trafficking

This project is co-funded by the Asylum, Migration and Integration Fund of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission. This report reflects the views only of the author, and the European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

BRIEF HISTORY OF CRISALIS

A 22-month training programme dedicated to Third country national women victims of human trafficking, CRISALIS is combining concrete employment opportunities compounded by creative expression workshops and co-creation opportunities. The scheme was piloted in two young social enterprises, Quid (Italy) and Makers Unite (NL), with the know-how of The Language Project, a Greek organisation working on language as an integration tool. Through knowledge and know-how sharing workshops held in each country of implementation and through a collaborative blog and media campaign, the action endeavoured to raise awareness of human trafficking and sexual exploitation. A bespoke accessories collection co-designed by the beneficiaries has celebrated the contribution of creativity to integration, empowerment and fairness in the labour market.

THE LEAD PARTNER - QUID

Quid is a women-led not-for-profit cooperative tackling unemployment among disadvantaged women in Italy through fashion. Founded in 2013, Quid provides employment opportunities to those who struggle most to access the Italian job market through its own fashion brand, Progetto Quid, producing its own collection recovering textile overstock on the national territory.

PARTNER - MAKERS UNITE

Makers Unite is a social enterprise that provides opportunities to newcomers through the making of creative products and assignments aiming to raise awareness on equality and social inclusion. Thanks to an effective social inclusion program based on co-creation, it enables dialogue and introduces to new educational and work opportunities.

PARTNER - THE LANGUAGE PROJECT

The Language Project is a nonprofit organization providing help to vulnerable groups by developing and implementing innovative educational programs and cultural events focused on foreign languages, translation, interpretation and cultural mediation. It promotes efficient cross-cultural communication and employability for everyone providing services to the humanitarian field.

IL PROGRAMMA

CRISALIS è un progetto di 22 mesi mirato all'integrazione sociale e l'empowerment economico di 16 donne vittime di tratta. Composto da workshop di espressione creativa e opportunità di co-creazione è guidato da due imprese sociali, Quid (Italia) e Makers Unite (Olanda) con il know-how della organizzazione greca The Language Project.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το CRISALIS είναι πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης και οικονομικής ενδυνάμωσης διάρκειας 22 μηνών, 16 γυναικών θυμάτων διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Συνδυάζοντας εργαστήρια δημιουργικής έκφρασης και διαδικασίες συν-δημιουργίας, το πρόγραμμα δημιουργήθηκε και εκτελείται από δύο κοινωνικές επιχειρήσεις, την Quid (Ιταλία) και την Maker Unite (Ολλανδία), και την τεχνογνωσία της ελληνικής οργάνωσης The Language Project

THE PROGRAMME

CRISALIS is een 22 maanden durend project welke gericht is op de sociale integratie en economische empowerment van 16 vrouwelijke slachtoffers van mensenhandel. Het project is gebaseerd op creatieve expressieworkshops en co-creatiemogelijkheden en wordt geleid door twee sociale ondernemingen, Quid (Italië) en Makers Unite (NL) met de knowhow van de Griekse organisatie The Language Project

CO-DESIGN IN CRISALIS

CO-DESIGN = COLLABORATION

Co-design is an umbrella term that we use for co-creation and open design processes. It entails the principle of human-centered design — a way of working that involves all human perspectives in all the process steps. From designers to end-users, all stakeholders become central to the design process. This way, we can better consider all social, economic, cultural, political, and experiential aspects of the desired product.

We use co-designing to spark creativity, build trust, and in the end, create a valuable product: A product with a story.

CONTEXT AND IDEA BEHIND THE CO-DESIGN WORKSHOPS

CRISALIS participants were actively engaged in creative expression workshops to help sense their needs and showcase their sensibilities. We aimed to open their hearts and minds creatively, and in this way, remind ourselves that humans learn by doing.

With the material gathered in 3 workshops delving into self-expression, empowerment, and of course, the subject of co-creation, we managed to compile a generous amount of inspiring material. This material denotes how a collective of empowered women overcame many obstacles left by the scars of human trafficking.

Besides the workshops, we developed a photo-voice exercise. The photo-voice was a participatory research method in which Verona participants generated and shared images to highlight meaningful aspects, experiences, and concerns of their lives.

Additionally, we provided two exclusive sessions where we witnessed the powerful impact that a co-design mindset approach had on the CRISALIS participants.

cCONTESTO E IDEA

- Complessivamente, il materiale messo insieme non ha esclusivamente aiutato allo sviluppo dell'analisi d'impatto del progetto CRISALIS ma è anche stato fonte d'ispirazione nella co-creazione di un prodotto moda. Il prodotto finale aiuta nel raggiungere il nostro obiettivo ultimo: trasmettere il messaggio che la dignità e la creatività, attraverso opportunità di lavoro, possono promuovere re-integrazione ed al contempo sensibilizzare sulla tratta di esseri umani

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΣΙΟ & ΙΔΕΕΣ

- Γενικά, το συγκεντρωμένο υλικό όχι μόνο βοήθησε στη δημιουργία μιας ανάλυσης αντικτύπου του προγράμματος CRISALIS, αλλά λειτούργησε και ως πηγή έμπνευσης για την συνδημιουργία ενός προϊόντος μόδας. Το τελικό προϊόν μας βοήθα να εκπληρώσουμε τον απώτερο σκοπό μας: να διαδώσουμε το μήνυμα ότι η αξιοπρέπεια και η δημιουργικότητα μέσα από την εργασία προάγουν την κοινωνική επανένταξη αλλά και την ευαισθητοποίηση σχετικά με την εμπορία ανθρώπων.

CONTEXT & IDEAS

- Al met al heeft het verzamelde materiaal niet alleen bijgedragen aan de ontwikkeling van een impactanalyse van het CRISALIS-project, maar was het ook een bron van inspiratie voor de co-creatie van een modeproduct. Dit eindproduct helpt ons om ons uiteindelijke doel te bereiken: het verspreiden van de boodschap dat waardigheid en creativiteit kunnen worden gereïntegreerd door middel van werk, terwijl tegelijkertijd het bewustzijn over mensenhandel wordt vergroot.

Watch the [CRISALIS project - Overall video](#).

CO-DESIGN IN NUMBERS

22 months

on creative expression + on the job
training +
co-design & co-creation

IN NUMERI

- 22 mesi
- 17 beneficiari
- 20 Partner e Supporter
- 3 Città
- 1 collezione in co-design

ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

- 22 Μήνες
- 17 Επωφελούμενοι
- 20 Συνεργάτες & Υποστηρικτές
- 3 Πόλεις
- 1 co-designed συλλογή

IN NUMBERS

- 22 Maanden
- 17 Begunstigden
- 20 Partner & Supporters
- 3 Steden
- 1 mede-ontworpen collectie

17 beneficiaries

third-country victims of trafficking engaged through internships, traineeship, apprenticeship

20 partners and supporters

Na. Ve, Caritas Verona, Associazione Comunità Papa Giovanni XXIII, CAV, Area Accoglienza Comune di Verona, DHub Atelier, Spazio 3R, Cascina Cuccagna; Salvation Army NL, Footprint to Freedom, HVO Querido, ACM - Amsterdam Municipality, Footprint to Freedom, Equator Foundation, Arq Psychotrauma, Stichting Centrum '45; AMAKA, Women on Top, Impact HUB Athens, Peripatos.

3 European social innovation hubs

The Language Project (Athens)
Quid (Verona)
Makers Unite (Amsterdam)

1 co-designed collection

Building a co-designed fashion collection demands a profound journey into exploring shared values. As we know from our extensive experience in co-design, this should not be underestimated. Cultural diversity is a key to the challenge and at the same time, the wealth of the initiative. Our collaboration with our colleagues in Greece, Amsterdam, and Verona clarified that various contexts contribute to this learning curve.

CO-DESIGN THE MODEL

By facilitating the creative expression and co-creation workshops, CRISALIS aimed to co-design a fashion product developed, produced, and eventually sold in the stores of Progetto Quid in Italy and Makers Unite in the Netherlands. This product represents the course of CRISALIS and the creative path the participants have undertaken.

Overall, the co-creation of a product always shows new insights and brings unknown creativity to light. We focused such creativity on female empowerment using similar concepts and keywords like: sisterhood, brand new, lifelong learning, migration, personal expression, expression through styling, and self-care.

The first workshop took place at the headquarters of Progetto Quid in Verona. Five participants of CRISALIS were excused from their daily tasks to develop the new product through this workshop. The technique we used in creation was draping, a way to do rapid prototyping in fashion. Most fashion designers start their designing process this way, letting their thoughts run and have complete creative freedom. We worked on rounds of five, ten, and fifteen minutes to boost creativity.

In Amsterdam, we hosted a similar workshop at the Makers Unite studio. Having five participants as well, we once again planned for the creation of a fashion product. With the knowledge gained during the workshop in Verona, the workshop in Amsterdam had more guidance wherein some specific items were required to be created, such as a bag, a coat, and a dress.

Through different design exercises in both workshops, we collected ideas and input about shapes, styling, colors, and details. A fashion photographer and a fashion illustrator documented the workshops creating imagery. These variables served as input for the design team in charge of merging the results of both workshops into a final product, also as part of the archive that can be used for graphics or promotional purposes.

The final product can be used as a tool to spark a conversation about CRISALIS, and all that CRISALIS stands for.

Laboratorio di co-creazione CRISALIS

"Creare un prodotto di moda con una storia: qual è il prodotto e qual è la storia?"

- Co-creazione di un prodotto di moda che può essere venduto con una storia per aumentare la consapevolezza sul traffico di esseri umani e l'enorme impatto che questo ha su tutte le persone coinvolte.
- Il design del prodotto è parte di una più ampia campagna di comunicazione sull'argomento.
- Focus sull'empowerment femminile e intuizioni di human-centered design.
- Obiettivo commerciale: quantità minima da vendere tra 150 e 300 ma idealmente sarà un prodotto continuo

Εργαστήριο συν-δημιουργίας CRISALIS

"Δημιούργησε ένα προϊόντος μόδας με τη δική του ιστορία: ποιο είναι το προϊόντος και ποια η ιστορία του;"

- Η συν-δημιουργία ενός προϊόντος μόδας το οποίο μπορεί να πωληθεί με μία ιστορία προκειμένου να ευαισθητοποιήσει για θέματα εμπορίας ανθρώπων και ο μεγάλος αντίκτυπος που έχει για όσους εμπλέκονται.
- Η σχεδίαση προϊόντος είναι κομμάτι της ευρύτερης καμπάνιας επικοινωνίας γύρω από το αντικείμενο.
- Εστίαση στην ενδυνάμωση των γυναικών και στον ατομοκεντρικό σχεδιασμό.
- Εμπορικός στόχος: ελάχιστη ποσότητα προς πώληση 150-200 κομμάτια, αλλά ίδιανικά θα πρόκειται για ένα προϊόν που θα συνεχίσει να παράγεται και πωλείται.

CRISALIS Co-creative workshop

"Creëer een modeproduct met een verhaal: wat is het product en wat is het verhaal?"

- Co-creatie van een modeproduct dat verkocht kan worden met een verhaal om mensenhandel onder de aandacht te brengen en de enorme impact die dit heeft op alle betrokkenen.
- Het productontwerp is onderdeel van een grotere communicatiecampagne over het onderwerp.
- focus op female empowerment en inzichten van human-centered design.
- Commercieel doel: minimale hoeveelheid te verkopen tussen 150 - 300 maar idealiter zal het een doorlopend product zijn

CO-DESIGN OBJECTIVES AND RESULTS

The co-designed product serves as a catalyst for the accumulated experience through the CRISALIS journey.

The four main objectives for this process to happen were:

- Learn how to work collaboratively on co-design concepts
- Co-create an ad-hoc social marketing campaign around the product
- Place the beneficiaries as equally valued stakeholders in the design process of a product collection.
- Learn how to deliver a product that combines design and social messaging inspired by the creative activities elaborated within the program.

Ultimately, the aim was to increase the participants' self-development impact, providing both soft and hard-skills knowledge within their trajectory. This aim was proven to work throughout the entire action.

4 obiettivi dei workshop

- Imparare a lavorare collaborativamente sui concetti di co-design
- Co-creare una campagna di social marketing ad-hoc sul prodotto
- Rendere le beneficiarie stakeholder di eguale valore in processo di design di una collezione
- Imparare come creare un prodotto che metta insieme design e messaggio sociale ispirandosi alla attività creative sviluppate all'interno del programma

4 στόχοι των εργαστηρίων

- Εκπαίδευση στη συνεργασία και συλλογική σχεδίαση έργων
- Συνδημοτουργία μιας ad hoc κοινωνικής εκστρατείας με επίκεντρο το τελικό προϊόν
- Ένταξη των επωφελούμενων στη διαδικασία σχεδίασης της συλλογής προϊόντων ως ισότιμων εταίρων
- Εκπαίδευση στη δημιουργία προϊόντος που συνδυάζει το σχέδιο μόδας και τη διάδοση κοινωνικού μηνύματος εμπνευσμένου από τις δραστηριότητες που τραγματοποιήθηκαν μέσω του προγράμματος

4 doelstellingen van de workshop

1. Leer hoe je samen kunt werken aan co-design concepten
2. Creëer een ad hoc sociale marketingcampagne rond het product
3. Plaats de begunstigden als gelijkwaardige belanghebbenden in het ontwerpproces van een productcollectie.
4. Leer hoe je een product kunt leveren dat een combinatie is van design en social messaging, geïnspireerd door de creatieve activiteiten die binnen het programma zijn uitgewerkt.

As a result of the Covid19 pandemic, many social enterprises were affected. CRISALIS partners were no exception. To cope with the significantly reduced fashion prototyping and manufacturing, the organizations went into producing facemasks. These circumstances impacted the timeline but not the content or final aim of the co-creation journey.

The design, production and marketing team at Quid worked hard on the final version of the Co-created product.

On the 18th of October 2021, on the occasion of the European Anti-trafficking Day, the unique collection co-designed by the beneficiaries of CRISALIS project has been launched: a unique foulard, inspired by the many art crafts realized during the creative workshops.

We launched and showcased this accessory in Progetto Quid's flagship stores in Milan and Verona through an installation: a series of jackets co-designed and re-designed by beneficiaries and their trainers.

Each of these jackets symbolises a unique space of professional and personal transformation - a chrysalis - fostered by work, creativity, and collaboration.

THE CO-DESIGNED ACCESSORY

The CRISALIS foulard, available in both bandana-size in cotton and foulard-size in silk, was inspired by the many art crafts realized during the creative workshops.

The CRISALIS foulard tells a story of courage, redemption, and beauty. The story of women who have survived trafficking has found in CRISALIS a space and time of transformation, and that of women and workers who have been able to welcome, train, and support them.

The images, symbols, and words that populate the wefts of this accessory come from the many moments of creative work and the artistic reworking of the beneficiaries, their tutor, and the staff of Quid's Style and Marketing Office.

The words - loose and enclosed in leaves - form a manifesto of appreciation, incitement, and inspiration from woman to woman. These words are part of the four Manifestos drafted by participants in Amsterdam and Verona in the Creative Expression Workshops n.1, led by The Language Project.

The ADVICE TO ALL WOMEN Manifesto became first a shop banner in Quid's Milan flagship store, where our customers are invited by sales assistants to add their piece of advice to other women.

Sentences and keywords from the shop banner - co-created and co-designed by beneficiaries and customers alike - have found a legacy in the foulard.

The self-portraits stem from a new graphic and photographic look at oneself, developed in Creative Expression Workshop n. 3 led by The Language Project in collaboration with AMAKA.

The symbols stem from the graphic storytelling exercise that opened the photovoice workshops. The stars represent one's wishing and longing, the sky that extends over the migratory journey - as if to protect it. The hand encloses a heart in a gesture of care. The hen is an important symbol of economic independence for those coming from rural contexts.

THE SALES CAMPAIGN

The jackets displayed in the window of Progetto Quid's shops, together with the CRISALIS foulard, stem from an artistic and creative process part of the CRISALIS journey.

In collaboration with their trainers, their teams, and Quid's Style Office, beneficiaries have transformed and redesigned the jacket - donated by a corporate sponsor - making it a canvas for their unique expression of themselves.

The jackets were collaboratively redesigned in the course of the last creative expression workshop led by D-Hub's art and creativity therapist.

The collection was launched in Progetto Quid's two flagship stores (Milan, Verona) during two institutional events involving all local stakeholders. The Sales Campaign took place in two 1-week stretches, on the occasion of EU anti-trafficking day and the International Day for the Elimination of Violence against Women.

At the same time, a sales campaign on national and international social media and press took place with the participation of all consortium partners, subcontractors and stakeholders.

The Sales and Media Campaign significantly improved the reach of a broader audience, boosting awareness and dissemination.

The quality-quantitative impact of both campaigns has been measured by ProsMedia - a responsible media and communications research centre based at Verona University, becoming a case study for the Journalism and Media Communication Course.

The Poem showcased in the window was written by one of the Amsterdam-based beneficiaries, and it's a hymn to freedom and self-empowerment.

"This one time
 I just learned how to ride a
 bicycle
 and I fell
 I was injured
 But I kept on sowing
 They still sat in my room
 Wanting
 Awaiting
 Their unique outfit
 For their unique self."
 H.

MEDIA CAMPAIGN

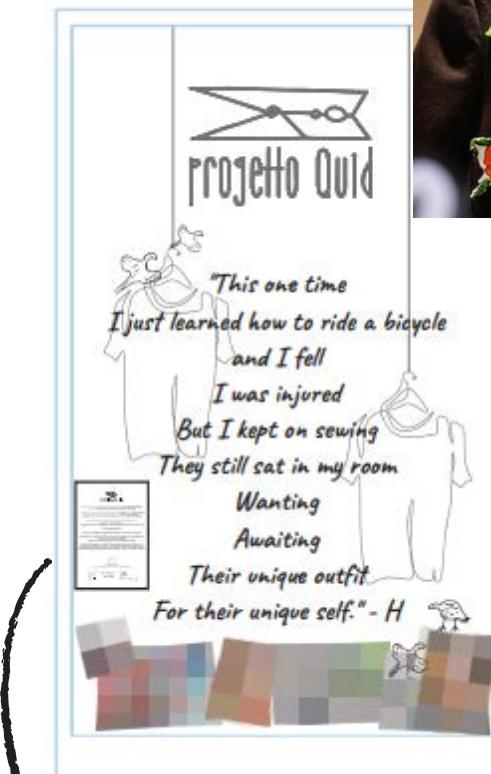
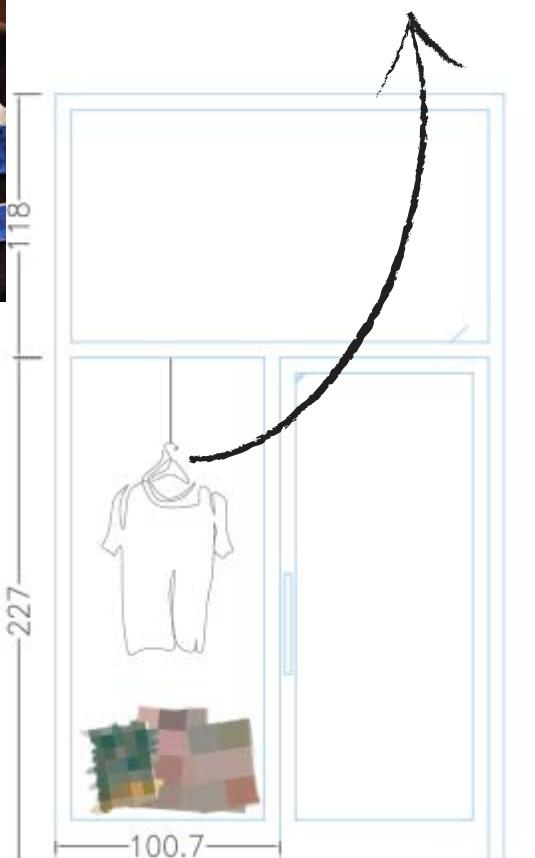
DISPLAY & VISUAL

**CRISALIS FOULARD
AND STORYTELLING LABEL**

**CREATIVE EXPRESSION
REDESIGNED JACKETS**

**CREATIVE
EXPRESSION
MOODBOARDS**

CRISALIS FLYER AND POSTCARD

If you want to replicate this activity in your organization check out the dedicated Report & How To Guide.

MEET THE CONSORTIUM AND THE PARTNERS

These are our amazing multicultural team, who worked together for 22 months

Replicate and Share!

From this [link](#) your organisation will be able to access the full CO DESIGN guide, do's and don'ts and useful contacts, in case you wanted to replicate the CRISALIS co-design scheme.

Riproduci e Condividi!

Da questo [link](#) la tua organizzazione potrà avere accesso al quella guida sul CO DESIGN, con suggerimenti e contatti nel caso vogliate replicare lo schema co-design CRISALIS.

Repliceren en delen!

Via deze [link](#) heeft uw o UK rganisatie toegang tot de volledige CO-DESIGN guide, do's en don'ts en nuttige contacten.

Αντιγράψτε και Κοινοποιήστε!

Μέσω αυτού του [link](#) ο οργανισμός σας μπορεί να έχει πρόσβαση στον πλήρες οδηγό ΣΥΝ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, σε χρήσιμες συμβουλές και επαφές, σε περίπτωση που θέλετε να αντιγράψετε κι εσείς το πρόγραμμα συν-σχεδιασμού του CRISALIS.

CRISALIS

WWW.CRISALISPROJECT.EU

JANUARY 2019 - OCTOBER 2020

**Creazione innovativa per
l'integrazione di donne cittadine
di paesi terzi vittime della tratta
di esseri umani**

Questo progetto è co-finanziato
dal Fondo Asilo, Migrazione e Integrazione dell'Unione Europea

Questo progetto è stato finanziato con il sostegno della Commissione europea. L'autore è il solo responsabile di questa relazione e la Commissione europea declina ogni responsabilità sull'uso che potrà essere fatto delle informazioni in essa contenute.

BREVE STORIA DI CRISALIS

Un programma di formazione di 22 mesi dedicato a cittadine di paesi terzi vittime di tratta, CRISALIS combina opportunità di lavoro concrete con laboratori di espressione creativa e opportunità di co-creazione. Lo schema è stato pilotato da due giovani imprese sociali, Quid (Italia) e Makers Unite (NL), con il know-how di The Language Project, un'organizzazione greca che lavora su lingue e mediazione linguistica come strumento di integrazione. Attraverso workshop di condivisione di buone pratiche e know-how tenuti in ogni paese di attuazione e attraverso un blog collaborativo e una campagna mediatica, l'azione si sforza di aumentare la consapevolezza intorno al problema del traffico di esseri umani e dello sfruttamento sessuale. Una collezione di accessori su misura co-progettati dalle beneficiarie celebra il contributo della creatività all'integrazione, all'empowerment e all'equità nel mercato del lavoro.

IL COORDINATORE - PROGETTO QUID

Quid è un'impresa sociale al femminile basata in Italia con la missione di promuovere l'impiego di donne a rischio di emarginazione sociale e lavorativa attraverso il proprio brand di moda sostenibile, Progetto Quid, che trasforma tessuti di eccedenza in collezioni limitate di capi e accessori, distribuiti B2B e B2C.

MAKERS UNITE - PARTNER

Makers Unite è un'impresa sociale che offre opportunità a cittadini migranti attraverso la creazione di prodotti capaci di smuovere l'opinione pubblica e di sensibilizzare rispetto a temi come l'inclusione sociale e l'uguaglianza. Agisce attraverso programmi di inclusione sociale basati sulla co-creazione, facilitando il dialogo interculturale e l'accesso a percorsi di impiego e di occupazione.

THE LANGUAGE PROJECT - PARTNER

The Language Project è un'organizzazione no profit che si prefigge di dare supporto a gruppi sociali vulnerabili attraverso programmi educativi, eventi culturali sulle lingue, interpretariato e mediazione culturale. Per CRISALIS, l'organizzazione ha collaborato con Women On Top, Peripatos e Amaka.

IL PROGRAMMA

CRISALIS è un progetto di 22 mesi mirato all'integrazione sociale e l'empowerment economico di donne vittime di tratta. Composto da workshop di espressione creativa e opportunità di co-creazione è guidato da due imprese sociali, Quid (Italia) e Makers Unite (Olanda) con il know-how della organizzazione greca The Language Project.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

To CRISALIS είναι πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης και οικονομικής ενδυνάμωσης διάρκειας 18 μηνών, γυναικών θυμάτων διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Συνδυάζοντας εργαστήρια δημιουργικής έκφρασης και διαδικασίες συν-δημιουργίας, το πρόγραμμα δημιουργήθηκε και εκτελείται από δύο κοινωνικές επιχειρήσεις, την Quid (Ιταλία) και την Maker Unite (Ολλανδία), και την τεχνογνωσία της ελληνικής οργάνωσης The Language Project

THE PROGRAMME

CRISALIS is a 22 month long project which focuses on social integration and economic empowerment of female victims of trafficking. The project is based on creative expression workshops and co-creation opportunities and is carried out by two social enterprises, Quid (Italy) and Makers Unite (NL) with the knowhow of the Greek organisation The Language Project

CO-DESIGN IN CRISALIS

CO-DESIGN = COLLABORATION

Co-design è un termine ombrello usato per i processi di co-creazione e design collaborativo. Si basa sul principio che il design possa essere centrato sull'essere umano con modalità di lavoro che coinvolgono tutte le facoltà umane in tutte le fasi del processo. Dai designer agli utenti finali, tutte le parti interessate diventano centrali nel processo di design. In questo modo, possiamo considerare meglio tutti gli aspetti sociali, economici, culturali, politici ed esperienziali del prodotto desiderato.

Il co-design accende la creatività, cementa la fiducia e crea prodotti di valore: prodotti con una storia.

CONTESTO E IDEA DIETRO I WORKSHOP DI CO-DESIGN

Le partecipanti di CRISALIS sono state attivamente impegnate in laboratori di espressione creativa con l'obiettivo di condurle ad esprimere i loro bisogni e la loro sensibilità. Aprendo cuori e menti attraverso la creatività abbiamo ricordato a noi stessi che gli esseri umani imparano facendo.

Il materiale raccolto nel corso dei 3 laboratori focalizzati su espressione di sé, empowerment e co-creazione costituisce un archivio ricco, generoso e stimolante che traccia il percorso di crescita e resilienza di donne che hanno superato ostacoli e traumi dettati dal loro trascorso di vittime di tratta.

Oltre ai workshop, abbiamo sviluppato un esercizio di foto-voce, un metodo di ricerca partecipativa sperimentato con le partecipanti del progetto basata a Verona, con l'obiettivo di indagare aspetti significativi, esperienze e preoccupazioni della loro vita. Infine, abbiamo fornito due sessioni esclusive in cui abbiamo assistito al potente impatto che un approccio mentale di co-design ha sui partecipanti di CRISALIS.

[Watch the
CRISALIS project - Overall video.](#)

CO-DESIGN IN NUMERI

22 mesi

su espressione creativa + formazione on the job + co-design & co-creazione

IN NUMERI

- 22 mesi
- 17 beneficiarie
- 20 Partner e Supporter
- 3 Città
- 1 collezione in co-design

17 beneficiarie

cittadine di paesi terzi vittime della tratta di essere umani coinvolte attraverso tirocini, apprendistati

ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

- 22 Μήνες
- 17 Επιφελούμενοι
- 20 Συνεργάτες & Υποστηρικτές
- 3 Πόλεις
- 1 co-designed συλλογή

20 partner e supporter

Na. Ve, Caritas Verona, Associazione Comunità Papa Giovanni XXIII, CAV, Area Accoglienza Comune di Verona, DHub Atelier, Spazio 3R, Cascina Cuccagna; Salvation Army NL, Footprint to Freedom, HVO Querido, ACM - Amsterdam Municipality, Footprint to Freedom, Equator Foundation, Arq Psychotrauma, Stichting Centrum '45; AMAKA, Women on Top, Impact HUB Athens, Peripatos.

IN NUMBERS

- 22 Maanden
- 17 Begunstigden
- 20 Partner & Supporters
- 3 Steden
- 1 mede-ontworpen collectie

3 hub Europee di innovazione sociale

The Language Project (Atene)
Quid (Verona)
Makers Unite (Amsterdam)

CONTESTO E IDEA

Complessivamente, il materiale raccolto non ha esclusivamente aiutato allo sviluppo dell'analisi d'impatto del progetto CRISALIS ma è anche stato fonte d'ispirazione nella co-creazione di un prodotto moda. Il prodotto finale aiuta nel raggiungere il nostro obiettivo ultimo: trasmettere il messaggio che la dignità e la creatività, attraverso opportunità di lavoro, possono promuovere reintegrazione ed al contempo sensibilizzare sulla tratta di esseri umani

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ & ΙΔΕΕΣ

Γενικά, το συγκεντρωμένο υλικό όχι μόνο βοήθησε στη δημιουργία μιας ανάλυσης αντικτύου του προγράμματος CRISALIS, αλλά λειτούργησε και ως πηγή έμπνευσης για την συνδημιουργία ενός προϊόντος μόδας. Το τελικό προϊόν μας βοηθά να εκπληρώσουμε τον απώτερο σκοπό μας: να διαδώσουμε το μήνυμα ότι η αξιοπρέπεια και η δημιουργικότητα μέσα από την εργασία προάγουν την κοινωνική επανένταξη αλλά και την ευαίσθητοποίηση σχετικά με την εμπορία ανθρώπων.

CONTEXT & IDEAS

Al met al heeft het verzamelde materiaal niet alleen bijgedragen aan de ontwikkeling van een impactanalyse van het CRISALIS-project, maar was het ook een bron van inspiratie voor de co-creatie van een modeproduct. Dit eindproduct helpt ons om ons uiteindelijke doel te bereiken: het verspreiden van de boodschap dat waardigheid en creativiteit kunnen worden gereïntegreerd door middel van werk, terwijl tegelijkertijd het bewustzijn over mensenhandel wordt vergroot.

1 collezione codisegnata

Costruire una collezione di moda co-progettata richiede un viaggio profondo tra storie personali e valori condivisi. Come sappiamo dalla nostra consolidata esperienza di co-design, questa importanza non deve essere sottovalutata.

La diversità culturale è la chiave della sfida e allo stesso tempo la ricchezza dell'iniziativa. La nostra collaborazione con i nostri colleghi in Grecia, Amsterdam e Verona rende chiaro che diversi contesti contribuiscono a questa curva di apprendimento.

CO-DESIGN IL MODELLO

Facilitando l'espressione creativa e i workshop di co-creazione, CRISALIS ha mirato a co-progettare un prodotto di moda sviluppato, prodotto e infine venduto nei negozi di Progetto Quid in Italia e online da Makers Unite in Olanda. Questo prodotto rappresenta il percorso di CRISALIS e il percorso creativo che i partecipanti hanno intrapreso.

Nel complesso, la co-creazione di un prodotto mostra sempre nuove intuizioni e porta alla luce una creatività sconosciuta. Abbiamo focalizzato queste risorse sul tema dell'empowerment femminile utilizzando concetti e parole chiave simili come: sorellanza, brand new, lifelong learning, migrazione, espressione personale, espressione attraverso lo styling e cura di sé.

Il primo workshop ha avuto luogo presso la sede di Progetto Quid a Verona. Cinque beneficiarie del programma CRISALIS sono state sollevate dai loro compiti quotidiani e dalla formazione per lavorare allo sviluppo del nuovo prodotto attraverso il workshop. La tecnica che abbiamo usato nella creazione è stato il drappeggio, un modo di fare prototipazione rapida nella moda. La maggior parte degli stilisti di moda iniziano il loro processo di progettazione in questo modo, lasciando correre i loro pensieri e avendo completa libertà creativa. Abbiamo lavorato su turni di cinque, dieci e quindici minuti per stimolare la creatività.

Ad Amsterdam, abbiamo ospitato un workshop simile presso il laboratorio di Makers Unite. Avendo anche qui cinque partecipanti, ancora una volta abbiamo lavorato alla creazione di un prodotto di moda. Con le conoscenze acquisite durante il workshop di Verona, il workshop di Amsterdam ha avuto più linee guida rispetto ad alcuni articoli specifici che dovevano essere creati, come una borsa, un cappotto e un vestito.

Attraverso diversi esercizi di design in entrambi i workshop, abbiamo raccolto idee e input su forme, styling, colori e dettagli. Un fotografo di moda e un illustratore di moda hanno documentato i workshop creando immagini. Queste variabili sono servite come input per il team di design incaricato di fondere i risultati di entrambi i workshop in un prodotto finale. Fanno anche parte dell'archivio che in seguito può essere utilizzato per la grafica o per scopi promozionali.

Il prodotto finale può essere usato come strumento per innescare una conversazione su CRISALIS, e tutto ciò che CRISALIS rappresenta.

Laboratorio di co-creazione CRISALIS

"Creare un prodotto di moda con una storia: qual è il prodotto e qual è la storia?"

- Co-creazione di un prodotto di moda che può essere venduto con una storia per aumentare la consapevolezza sul traffico di esseri umani e l'enorme impatto che questo ha su tutte le persone coinvolte.
- Il design del prodotto è parte di una più ampia campagna di comunicazione sull'argomento.
- Focus sull'empowerment femminile e intuizioni di human-centered design.
- Obiettivo commerciale: quantità minima da vendere tra 150 e 300 ma idealmente sarà un prodotto continuo

Εργαστήριο συν-δημιουργίας CRISALIS

"Δημιουργησε ένα προϊόντος μόδας με τη δική του ιστορία: ποιο είναι το προϊόντο και ποια η ιστορία του;"

- Η συν-δημιουργία ενός προϊόντος μόδας το οποίο μπορεί να πωληθεί με μία ιστορία προκειμένου να εναλλαχτούποιήσει για θέματα εμπορίας ανθρώπων και ο μεγάλος αντίκτυπος που έχει για όσους εμπλέκονται.
- Η σχεδίαση προϊόντος είναι κομμάτι της ευρύτερης καμπάνιας επικοινωνίας γύρω από το αντικείμενο.
- Εσίσηση στην ενδυνάμωση των γυναικών και στον ατομοκεντρικό σχεδιασμό.
- Εμπορικός στόχος: ελάχιστη ποσότητα προς πώληση 150-200 κομμάτια, αλλά ιδανικά θα πρόκειται για ένα προϊόν που θα συνεχίσει να παράγεται και πωλείται.

CRISALIS Co-creatie workshop

"Creëer een modeproduct met een verhaal: wat is het product en wat is het verhaal?"

- Co-creatie van een modeproduct dat verkocht kan worden met een verhaal om mensenhandel onder de aandacht te brengen en de enorme impact die dit heeft op alle betrokkenen.
- Het productontwerp is onderdeel van een grotere communicatiecampagne over het onderwerp.
- focus op female empowerment en inzichten van human-centered design.
- Commercieel doel: minimale hoeveelheid te verkopen tussen 150 - 300 maar idealiter zal het een doorlopend product zijn

CO-DESIGN OBIETTIVI E RISULTATI

Il prodotto co-progettato serve da catalizzatore per l'esperienza consolidata attraverso il viaggio CRISALIS: I quattro obiettivi principali di questo processo sono:

- Imparare a lavorare in modo collaborativo su concetti di co-design
- Co-creare una campagna di marketing sociale ad hoc intorno al prodotto
- Porre i beneficiari come stakeholder di pari valore nel processo di progettazione di una collezione di prodotti.
- Imparare a consegnare un prodotto che combina il design e la messaggistica sociale ispirata dalle attività creative elaborate all'interno del programma.

In definitiva, l'obiettivo è quello di aumentare l'impatto di consapevolezza e self-empowerment sulle partecipanti fornendo conoscenze soft e hard nel loro percorso. Questo obiettivo ha dimostrato di funzionare durante l'intera azione.

4 obiettivi dei workshop

- Imparare a lavorare collaborativamente sui concetti di co-design
- Co-creare una campagna di social marketing ad-hoc sul prodotto
- Rendere le beneficiarie stakeholder di eguale valore in processo di design di una collezione
- Imparare come creare un prodotto che metta insieme design e messaggio sociale ispirandosi alla attività creative sviluppate all'interno del programma

4 στόχοι των εργαστηρίων

- Εκπαίδευση στη συνεργασία και αυλογική σχέδιαση έργων
- Συνδημιουργία μιας ad hoc κοινωνικής εκστρατείας με επίκεντρο το τελικό προϊόν
- Ένταξη των επωφελούμενων στη διαδικασία σχέδιασης της αυλογής προϊόντων ως ισότιμων εταίρων
- Εκπαίδευση στη δημιουργία προϊόντος που συνδυάζει το σχέδιο μόδας και τη διάδοση κοινωνικού μηνύματος εμπευσμένου από τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν μέσω του προγράμματος

4 doelstellingen van de workshop

- Leer hoe je samen kunt werken aan co-design concepten
- Creëer een ad hoc sociale marketingcampagne rond het product
- Plaats de begunstigden als gelijkwaardige belanghebbenden in het ontwerpproces van een productcollectie.
- Leer hoe je een product kunt leveren dat een combinatie is van design en social messaging, geïnspireerd door de creatieve activiteiten die binnen het programma zijn uitgewerkt.

Come risultato della pandemia di Covid19, molte imprese sociali sono state colpite. I partner di CRISALIS non sono stati un' eccezione. Per far fronte alla significativa riduzione dei prototipi di moda e della produzione, le organizzazioni sono passate alla produzione di mascherine facciali protettive. Queste circostanze hanno avuto un impatto sulla tempistica, ma non sul contenuto o sull'obiettivo finale del viaggio di co-creazione.

Il team di design, produzione e marketing di Quid ha lavorato sulla versione finale del prodotto co-creato dalla conclusione della pandemia in poi. Il 18 ottobre 2021, in occasione della Giornata Europea contro la tratta di esseri umani, è stata lanciata la campagna vendite di un accessorio co-progettato dalle beneficiarie: un foulard unico, ispirato ai tanti spunti artistici realizzati durante i laboratori creativi.

Abbiamo lanciato e messo in mostra questo accessorio nei flagship store di Progetto Quid a Milano e Verona attraverso un'installazione: una giacca, co-progettata e ri-progettata dai beneficiari e dalle loro trainer.

Ognuna di queste giacche uniche simboleggia uno spazio unico di trasformazione professionale e personale - una crinalide - favorito dal lavoro, dalla creatività e dalla collaborazione.

L'ACCESSORIO CO-DISEGNATO

Il foulard CRISALIS, disponibile sia in formato bandana in cotone che in formato foulard in seta, è stato ispirato da spunti e intuizioni artistiche raccolte nel corso dei laboratori creativi.

Questo foulard racconta una storia di coraggio, riscatto e bellezza. Quella di dodici donne che, sopravvissute alla tratta, hanno trovato in Crisalis uno spazio e un tempo di trasformazione, e quella di donne e operatori che hanno saputo accoglierle, formarle e sostenerle.

Le immagini, i simboli e le parole che popolano le trame di questo accessorio provengono dai numerosi spazi di lavoro creativo e di rielaborazione artistica partecipati e co-condotti da beneficiarie, tutor e staff dell'Ufficio Stile e Marketing di Quid.

Le parole - sciolte e racchiuse in foglie - compongono un manifesto di apprezzamento, incoraggiamento e ispirazione da donna a donna. Queste parole fanno parte dei quattro Manifesti redatti dalle partecipanti ad Amsterdam e a Verona nel corso dei Laboratori di Espressione Creativa n.1, condotti da The Language Project.

Il Manifesto ADVICE TO ALL WOMEN è diventato prima uno shop banner nel flagship store milanese di Quid, dove le nostre clienti sono invitate dalle commesse ad aggiungere il proprio consiglio alle altre donne.

Frasi e parole chiave del banner del negozio - co-create e co-progettate da beneficiarie e clienti - hanno trovato un'eredità nel foulard.

Gli autoritratti nascono da un nuovo sguardo grafico e fotografico su se stessi, sviluppato nel corso del Creative Expression Workshop n. 3 condotto da The Language Project in collaborazione con AMAKA.

I simboli derivano dall'esercizio di narrazione grafica che ha aperto i workshop di photovoice. Le stelle rappresentano il desiderio e la nostalgia, il cielo che si estende sul viaggio migratorio - come per proteggerlo. La mano racchiude un cuore in un gesto di cura. La gallina è un importante simbolo di indipendenza economica per chi proviene da contesti rurali.

LA CAMPAGNA VENDITE

Le giacche esposte nelle vetrine dei negozi di Progetto Quid, insieme al foulard CRISALIS, nascono da un processo artistico e creativo parte del percorso CRISALIS.

In collaborazione con i loro formatori, i loro team e l'Ufficio Stile di Quid le beneficiarie hanno trasformato e ridisegnato una serie di giacche - donate da uno sponsor aziendale - utilizzandole come una tela bianca su cui esprimere se stesse.

Le giacche sono state ridisegnate in modo collaborativo nel corso dell'ultimo workshop di espressione creativa guidato dal terapista dell'arte e della creatività del D-Hub.

La collezione è stata lanciata nei due flagship store di Progetto Quid (Milano, Verona) nel corso di due eventi istituzionali che hanno coinvolto stakeholder locali e nazionali. La campagna di vendita è avvenuta in due momenti: in occasione della Giornata Europea contro la tratta e in occasione della Giornata Internazionale per l'eliminazione della violenza sulle donne.

Allo stesso tempo, una campagna di vendita sui social media nazionali e internazionali e sulla stampa ha avuto luogo con la partecipazione di tutti i partner del consorzio, i partner e le organizzazioni di supporto.

La campagna commerciale e mediatica ha migliorato notevolmente il raggiungimento di un pubblico più ampio, aumentando la consapevolezza e la diffusione del messaggio di cui l'accessorio è portatore.

L'impatto quali-quantitativo di entrambe le campagne è stato misurato da ProsMedia - un centro di ricerca sui media e la comunicazione responsabile con sede presso l'Università di Verona, diventando un case study del corso di Giornalismo e Media.

La poesia esposta nella vetrina è stata scritta da una delle beneficiarie di Amsterdam, ed è un inno di libertà e auto-consapevolezza.

"This one time
 I just learned how to ride a bicycle
 and I fell
 I was injured
 But I kept on sowing
 They still sat in my room
 Wanting
 Awaiting
 Their unique outfit
 For their unique self."
 H.

COMUNICAZIONE

DISPLAY & VISUAL

FOULARD CRISALIS ED ETICHETTA PARLANTE

*This one time
I just learned how to ride a bicycle
and I fell
I was injured
But I kept on sewing
They still sat in my room

Wanting
Awaiting
Their unique outfit

For their unique self." - H. W. Longfellow*

**GIACCHE RIDISEGNATE
NEL CORSO DEI
LABORATORI DI
ESPRESSIONE
CREATIVA**

227

100.7

**MOODBOARD
REALIZZATI
NEL CORSO
DEI
LABORATORI
DI
ESPRESSIONE
CREATIVA**

Per replicare questa attività e il
nostro programma e per
consultare report tecnici e
risorse accedi a questo link.

INCONTRA IL CONSORZIO E I PARTNER

**Questa è la nostra
incredibile squadra
multiculturale, che ha
lavorato insieme per 22
mesi**

Replicate and Share!

From this [link](#) your organisation will be able to access the full CO DESIGN guide, do's and don'ts and useful contacts, in case you wanted to replicate the CRISALIS co-design scheme.

Riproduci e Condividi!

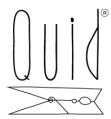
Da questo [link](#) la tua organizzazione potrà avere accesso al [guida sul CO DESIGN](#), con suggerimenti e contatti nel caso vogliate replicare lo schema co-design CRISALIS.

Repliceren en delen!

Via deze [link](#) heeft uw organisatie toegang tot de volledige CO-DESIGN guide, do's en don'ts en nuttige contacten.

Αντιγράψτε και Κοινοποιήστε!

Μέσω αυτού του [link](#) ο οργανισμός σας μπορεί να έχει πρόσβαση στον πλήρες οδηγό ΣΥΝ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, σε χρήσιμες συμβουλές και επαφές, σε περίπτωση που θέλετε να αντιγράψετε κι εσείς το πρόγραμμα συν-σχεδιασμού του CRISALIS.

**makers
unite**

G N A
the LANGUAGE
PROJECT

WOMEN
ONTOP

περιπatos
Cultural Company

amaka
non
profit
organization

fondazione
Marcegaglia
ONLUS

SPAZIO
3R
RICICLO
RICUCIO
RIUSO

**Innovatieve creatie voor de
integratie van vrouwen uit derde
landen die het slachtoffer zijn van
mensenhandel**

Dit project wordt medegefinancierd
door het Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie van de Europese Unie

Dit project werd gefinancierd met steun van de Europese Commissie. Dit verslag geeft uitsluitend de mening van de auteur weer; de Europese Commissie kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het gebruik van de informatie die erin is vervat.

KORTE GESCHIEDENIS VAN CRISALIS

Het 22 maanden durende programma, dat specifieke werkgelegenheidskansen combineert met creatieve expressie workshops en co-creatie mogelijkheden, wordt begeleid en getest in twee nieuwe sociale ondernemingen, Quid (Italië) en Makers Unite (NL), met de expertise van The Language Project, een Griekse organisatie die werkt aan taal als een instrument voor inclusie. Door middel van workshops voor het uitwisselen van kennis in elk uitvoeringsland en een gezamenlijke blog- en mediacampagne tracht de actie mensenhandel en seksuele uitbuiting onder de aandacht te brengen. Een collectie op maat gemaakte accessoires, mede ontworpen door de begunstigden, zal de bijdrage van creativiteit aan inclusie, empowerment en rechtvaardigheid op de arbeidsmarkt vieren.

THE LEAD PARTNER - QUID

Quid is een door vrouwen geleide non-profit coöperatie die de werkloosheid onder kansarme vrouwen in Italië aanpakt door middel van mode. Quid werd opgericht in 2013 en biedt kansen op werk aan degenen die de meeste moeite hebben om toegang te krijgen tot de Italiaanse arbeidsmarkt via haar eigen modemerken, Progetto Quid, dat ook het voortouw heeft genomen bij de productie en distributie van het CRISALIS accessoire.

THE LEAD PARTNER - MAKERS UNITE

Makers Unite is een op textiel gebaseerd creatieve studio met een grote sociale missie: Het ondersteunen van nieuwkomers met toegang tot de arbeidsmarkt binnen de Nederlandse creatieve industrie. Door middel van het gezamenlijk ontwerpen en produceren van duurzame producten, vertelt Makers Unite verhalen en zetten ze met elk project dat ze doen een stap vooruit om het wereldwijde verhaal over migratie te veranderen. Zij leidden de co-creatie

THE LEAD PARTNER - THE LANGUAGE PROJECT

The Language Project is een non-profit organisatie die hulp biedt aan kwetsbare sociale groepen door middel van educatieve programma's, culturele evenementen op het gebied van taal, culturele bemiddeling en vertaling. Voor de creatieve expressieworkshops werkte de organisatie samen met Women On Top, Peripatos en Amaka.

IL PROGRAMMA

CRISALIS è un progetto di 22 mesi mirato all'integrazione sociale e l'empowerment economico di 17 donne vittime di tratta. Composto da workshop di espressione creativa e opportunità di co-creazione è guidato da due imprese sociali, Quid (Italia) e Makers Unite (Olanda) con il know-how della organizzazione greca The Language Project.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

To CRISALIS είναι πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης και οικονομικής ενδυνάμωσης, διάρκειας 22 μηνών, 17 γυναικών θυμάτων διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Συνδυάζοντας εργαστήρια δημιουργικής έκφρασης και διαδικασίες συν-δημιουργίας, το πρόγραμμα δημιουργήθηκε και εκτελείται από δύο κοινωνικές επιχειρήσεις, την Quid (Ιταλία) και την Makers Unite (Ολλανδία), και την τεχνογνωσία της ελληνικής οργάνωσης The Language Project

THE PROGRAMME

CRISALIS is een 22 maanden durend project welke gericht is op de sociale integratie en economische empowerment van 17 vrouwelijke slachtoffers van mensenhandel. Het project is gebaseerd op creatieve expressieworkshops en co-creatiemogelijkheden en wordt geleid door twee sociale ondernemingen, Quid (Italië) en Makers Unite (NL) met de knowhow van de Griekse organisatie The Language Project

CO-DESIGN IN CRISALIS

CO-DESIGN = SAMENWERKING

Co-design is een overkoepelende term die we gebruiken voor co-creatie en open ontwerpprocessen. Het impliceert het principe van human-centered design - een manier van werken waarbij alle menselijke perspectieven bij alle stappen van het proces worden betrokken. Van ontwerpers tot eindgebruikers, alle belanghebbenden komen centraal te staan in het ontwerpproces. Op die manier kunnen we beter rekening houden met alle sociale, economische, culturele, politieke en ervaring aspecten van het gewenste product.

We gebruiken co-designing om creativiteit aan te wakkeren, vertrouwen op te bouwen, en uiteindelijk een waardevol product te creëren: Een product met een verhaal.

CONTEXT EN IDEE ACHTER DE WORKSHOPS CO-DESIGN

CRISALIS deelnemers werden actief betrokken bij workshops creatieve expressie om hun behoeften te helpen aanvoelen en hun gevoeligheden te laten zien. We wilden hun harten en geesten op een creatieve manier openen, en op die manier onszelf eraan herinneren dat mensen leren door te doen.

Met het verzamelde materiaal in 3 workshops die zich verdiepten in zelfexpressie, empowerment, en natuurlijk het onderwerp co-creatie, zijn we erin geslaagd een grote hoeveelheid inspirerend materiaal te verzamelen. Dit materiaal laat zien hoe een collectief van empowered vrouwen de vele obstakels heeft overwonnen die de littekens van mensenhandel hebben achtergelaten.

Naast de workshops hebben we ook een foto-stemoefening ontwikkeld. De foto-stem is een participatieve onderzoeks methode waarbij Verona deelnemers beelden genereren en delen om zinvolle aspecten, ervaringen en zorgen uit hun leven te belichten.

Daarnaast verzorgden we twee exclusieve sessies waar we getuige waren van de krachtige impact die een co-design mentaliteit benadering heeft op de CRISALIS deelnemers.

CONTESTO E IDEA

- Complessivamente, il materiale messo insieme non ha esclusivamente aiutato allo sviluppo dell'analisi d'impatto del progetto CRISALIS ma è anche stato fonte d'ispirazione nella co-creazione di un prodotto moda. Il prodotto finale aiuta nel raggiungere il nostro obiettivo ultimo: trasmettere il messaggio che la dignità e la creatività, attraverso opportunità di lavoro, possono promuovere re-integrazione ed al contempo sensibilizzare sulla tratta di esseri umani

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ & ΙΔΕΕΣ

- Γενικά, το συγκεντρωμένο υλικό όχι μόνο βοήθησε στη δημιουργία μιας ανάλυσης αντικτύπου του προγράμματος CRISALIS, αλλά λειτούργησε και ως πηγή έμπνευσης για την συνδημιουργία ενός προϊόντος μόδας. Το τελικό προϊόν μας βοηθά να εκπληρώσουμε τον απότερο σκοπό μας: να διαδώσουμε το μήνυμα ότι η αξιοπρέπεια και η δημιουργικότητα μέσα από την εργασία προάγουν την κοινωνική επανένταξη αλλά και την ευαισθητοποίηση σχετικά με την εμπορία ανθρώπων.

CONTEXT & IDEAS

- Al met al heeft het verzamelde materiaal niet alleen bijgedragen aan de ontwikkeling van een impactanalyse van het CRISALIS-project, maar was het ook een bron van inspiratie voor de co-creatie van een modeproduct. Dit eindproduct helpt ons om ons uiteindelijke doel te bereiken: het verspreiden van de boodschap dat waardigheid en creativiteit kunnen worden gereïntegreerd door middel van werk, terwijl tegelijkertijd het bewustzijn over mensenhandel wordt vergroot.

[Watch the
CRISALIS project - Overall video.](#)

CO-DESIGN IN CIJFERS

22 Maanden

over creatieve expressie +on the job
training + co-design & co-creatie

17 Begunstigden

Slachtoffers van mensenhandel uit derde landen die stage lopen of een leercontract hebben

IN NUMERI

- 22 mesi
- 17 beneficiari
- 20 Partner e Supporter
- 3 Città
- 1 collezione in co-design

20 partners en ondersteuners

Na. Ve, Caritas Verona, [Associazione Comunità Papa Giovanni XXIII](#), CAV, Area Accoglienza Comune di Verona, DHub Atelier, Spazio 3R, Cascina Cuccagna; [Salvation Army NL](#), [Footprint to Freedom](#), HVO Querido, ACM - Amsterdam Municipality, [Footprint to Freedom](#), Equator Foundation, Arg Psychotrauma, Stichting Centrum '45, AMAKA, Women on Top, Impact HUB Athens, Peripatos.

ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

- 22 Μήνες
- 17 Επιφέλούμενοι
- 20 Συνεργάτες & Υποστηρικτές
- 3 Πόλεις
- 1 co-designed συλλογή

IN NUMBERS

- 22 Maanden
- 17 Begunstigden
- 20 Partner & Supporters
- 3 Steden
- 1 mede-ontworpen collectie

3 Europese knooppunten voor sociale innovatie

The Language Project (Athens)
Quid (Verona)
Makers Unite (Amsterdam)

1 mede ontworpen collectie

Het tot stand brengen van een gezamenlijk ontworpen modecollectie vereist een diepgaande reis naar het verkennen van gedeelde waarden. Zoals we weten uit onze uitgebreide ervaring in co-design mag dit belang niet worden onderschat. Het is een kern van het proces van het opbouwen en onderhouden van Makers Unite. Culturele diversiteit is een sleutel tot de uitdaging en tegelijkertijd de rijkdom

CO-DESIGN HET MODEL

Door het faciliteren van de creatieve expressie en co-creatie workshops, beoogde CRISALIS het co-design van een mode product dat ontwikkeld, geproduceerd en uiteindelijk verkocht werd in de winkels van Progetto Quid in Italië en Makers Unite in Nederland. Dit product vertegenwoordigt het verloop van CRISALIS en het creatieve pad dat de deelnemers hebben afgelegd.

In het algemeen laat de co-creatie van een product altijd nieuwe inzichten zien en brengt het onbekende creativiteit aan het licht. Wij richten die creativiteit op het thema "female empowerment" - vrouwelijke versterking - en gebruiken daarbij gelijkaardige concepten en sleutelwoorden als: sisterhood, brand new, lifelong learning, migratie, persoonlijke expressie, expressie door styling, en zelfzorg.

De eerste workshop vond plaats op het hoofdkantoor van Progetto Quid in Verona. Vijf deelnemers van CRISALIS werden vrijgesteld van hun dagelijkse taken om via deze workshop te werken aan de ontwikkeling van het nieuwe product. De techniek die we gebruikten bij de creatie was draperen, een manier om snelle prototypes te maken in de mode. De meeste modeontwerpers beginnen hun ontwerpproces op deze manier, waarbij ze hun gedachten de vrije loop laten en volledige creatieve vrijheid hebben. Bij draperen gebruik je vellen stof en kun je, door met spelden te werken, vormen boetseren op een paspop of je eigen lichaam. We werkten met rondes van vijf, tien en vijftien minuten om de creativiteit te stimuleren.

In Amsterdam organiseerden we een soortgelijke workshop in de Makers Unite studio. Met eveneens vijf deelnemers planden we opnieuw de creatie van een mode product. Met de kennis opgedaan tijdens de workshop in Verona, had de workshop in Amsterdam meer begeleiding waarin een aantal specifieke items moesten worden gemaakt, zoals een tas, een jas, en een jurk. We werkten met verschillende materialen, sommige stijf, andere vloeiend.

Door middel van verschillende ontwerpoefeningen in beide workshops, verzamelden we ideeën en input over vormen, styling, kleuren en details. Een modefotograaf en een mode-illustrator documenteerden de workshops en creëerden zo beeldmateriaal. Deze variabelen dienden als input voor het ontwerpteam dat de resultaten van beide workshops moest samenvoegen tot een eindproduct.

Ze maken ook deel uit van het archief dat later kan worden gebruikt voor grafische of promotionele doeleinden. Het eindproduct kan worden gebruikt als middel om een gesprek op gang te brengen over CRISALIS, en alles waar CRISALIS voor staat.

Laboratorio di co-creazione CRISALIS

"Creare un prodotto di moda con una storia: qual è il prodotto e qual è la storia?"

- Co-creazione di un prodotto di moda che può essere venduto con una storia per aumentare la consapevolezza sul traffico di esseri umani e l'enorme impatto che questo ha su tutte le persone coinvolte.
- Il design del prodotto è parte di una più ampia campagna di comunicazione sull'argomento.
- Focus sull'empowerment femminile e intuizioni di human-centered design.
- Obiettivo commerciale: quantità minima da vendere tra 150 e 300 ma idealmente sarà un prodotto continuo

Εργαστήριο συν-δημιουργίας CRISALIS

"Δημιουργησε ένα προϊόντος μόδας με τη δική του ιστορία: ποιο είναι το προϊόντον και ποια η ιστορία του;"

- Η συν-δημιουργία ενός προϊόντος μόδας το οποίο μπορεί να πωληθεί με μία ιστορία προκειμένου να ενασθητοποίησε για θέματα εμπορίας ανθρώπων και ο μεγάλος αντίκτυπος που έχει για όσους εμπλέκονται.
- Η σχεδίαση προϊόντος είναι κομμάτι της ευρύτερης καμπάνιας επικοινωνίας γύρω από το αντικέίμενο.
- Εσίαση στην ενδυνάμωση των γυναικών και στον ατομοκεντρικό σχεδιασμό.
- Εμπορικός στόχος: ελάχιστη ποσότητα προς πώληση 150-200 κομμάτια, αλλά ιδανικά θα πρόκειται για ένα προϊόν που θα συνεχίσει να παράγεται και πωλείται.

CRISALIS Co-creatie workshop

"Creëer een modeproduct met een verhaal: wat is het product en wat is het verhaal?"

- Co-creatie van een modeproduct dat verkocht kan worden met een verhaal om mensenhandel onder de aandacht te brengen en de enorme impact die dit heeft op alle betrokkenen.
- Het productontwerp is onderdeel van een grotere communicatiecampagne over het onderwerp.
- Nadruk op empowerment van vrouwen en inzichten van mensgericht ontwerpen.
- Commercieel doel: minimale hoeveelheid te verkopen tussen 150 - 300 maar idealiter zal het een doorlopend product zijn

CO-DESIGN DOELSTELLINGEN EN RESULTATEN

Het mede-ontworpen product dient als katalysator voor de opgedane ervaring tijdens het CRISALIS-traject.

De vier belangrijkste doelstellingen voor dit proces waren:

- Leer samen te werken aan co-design concepten
- Co-creëer een ad hoc sociale marketingcampagne rond het product
- Plaats de begunstigden als gelijkwaardige belanghebbenden in het ontwerpproces van een product collectie.
- Leer hoe u een product kunt leveren dat design en sociale berichtgeving combineert, geïnspireerd door de creatieve activiteiten die in het programma zijn uitgewerkt.

Uiteindelijk was het doel het effect op de zelfontplooiing van de deelnemers te vergroten door hen binnen hun traject zowel zachte als harde vaardigheden bij te brengen. Dit doel bleek gedurende de hele actie te werken.

4 obiettivi dei workshop

- Imparare a lavorare collaborativamente sui concetti di co-design
- Co-creare una campagna di social marketing ad-hoc sul prodotto
- Render le beneficiarie stakeholder di eguale valore in processo di design di una collezione
- imparare come creare un prodotto che metta insieme design e messaggio sociale ispirandosi alla attività creative sviluppate all'interno del programma

4 στόχοι των εργαστηρίων

- Εκπαίδευση στη συνεργασία και συλλογική σχεδίαση έργων
- Συνδημιουργία μιας ad hoc κοινωνικής εκστρατείας με επίκεντρο το τελικό προϊόν
- Ένταξη των επωφελούμενων στη διαδικασία σχεδίασης της συλλογής προϊόντων ως ισότιμων εταίρων
- Εκπαίδευση στη δημιουργία προϊόντος που συνδυάζει το σχέδιο μόδας και τη διάσοση κοινωνικού μηνύματος εμπνευσμένου από τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν μέσω του προγράμματος

4 doelstellingen van de workshop

- Leer hoe je samen kunt werken aan co-design concepten
- Creëer een ad hoc sociale marketingcampagne rond het product
- Plaats de begunstigden als gelijkwaardige belanghebbenden in het ontwerpproces van een productcollectie.
- Leer hoe je een product kunt leveren dat een combinatie is van design en social messaging, geïnspireerd door de creatieve activiteiten die binnen het programma zijn uitgewerkt.

Als gevolg van de Covid19-pandemie werden veel sociale ondernemingen getroffen. De CRISALIS-partners vormden hierop geen uitzondering. Om het hoofd te bieden aan de sterk verminderde mode prototyping en productie, gingen de organisaties over tot de productie van gezichtsmaskers. Deze omstandigheden hadden invloed op het tijdschema, maar niet op de inhoud of het einddoel van het co-creatie traject.

Het ontwerp-, productie- en marketing team van Quid heeft hard gewerkt aan de definitieve versie van het in co-creatie tot stand gekomen product..

Op 18 oktober 2021, ter gelegenheid van de Europese Dag tegen de mensenhandel, is de unieke collectie gelanceerd die mede is ontworpen door de begunstigden van het CRISALIS-project: een unieke foulard, geïnspireerd op de vele kunstnijverheidsproducten die tijdens de creatieve workshops zijn gerealiseerd.

We lanceerden en presenteerden dit accessoire in de vlaggenschipwinkels van Progetto Quid in Milaan en Verona door middel van een installatie: een jas, mede ontworpen en herontworpen door de begunstigden en hun trainers..

Elk van deze unieke jassen symboliseert een unieke ruimte van professionele en persoonlijke transformatie - een pop - bevorderd door werk, creativiteit en samenwerking.

DE CO-DESIGNED ACCESSOIRE

De CRISALIS foulard, verkrijgbaar in zowel bandana-formaat in katoen als foulard-formaat in zijde, is geïnspireerd op de vele kunstambachten die tijdens de creatieve workshops tot stand zijn gekomen.

De foulard van CRISALIS vertelt een verhaal van moed, verlossing en schoonheid. Dat van twaalf vrouwen die, nadat ze de mensenhandel hadden overleefd, in CRISALIS een ruimte en een tijd van transformatie hebben gevonden, en dat van vrouwen en werkers die hen hebben kunnen opvangen, opleiden en ondersteunen.

De beelden, symbolen en woorden die de weefsels van dit accessoire bevolken, zijn afkomstig van de vele momenten van creatief werk en de artistieke bewerking van de begünstigden, hun mentor en het personeel van het stijl- en marketingbureau van Quid.

De woorden - los en in blaadjes gevat - vormen een manifest van waardering, aansporing en inspiratie van vrouw tot vrouw. Deze woorden maken deel uit van de vier Manifesten die zijn opgesteld door deelnemers in Amsterdam en Verona aan de Creative Expression Workshops n.1, geleid door The Language Project.

Het ADVICE TO ALL WOMEN Manifesto werd eerst een winkelbanner in de flagship store van Quid in Milaan, waar onze klanten door verkoopmedewerkers worden uitgenodigd om hun advies aan andere vrouwen toe te voegen.

Zinnen en trefwoorden uit de winkelbanner - co-creatie en co-design door zowel begünstigden als klanten - hebben een erven gevonden in de foulard.

De zelfportretten komen voor uit een nieuwe grafische en fotografische kijk op zichzelf, ontwikkeld in Creative Expression Workshop n. 3 geleid door The Language Project in samenwerking met AMAKA.

TDe symbolen komen voort uit de graphic storytelling-oefening waarmee de fotovoice-workshops begonnen. De sterren vertegenwoordigen iemands wens en verlangen, de hemel die zich uitstrekkt over de migratiereis - als om die te beschermen. De hand omsluit een hart in een gebaar van zorg. De kip is een belangrijk symbool van economische onafhankelijkheid voor degenen die van het platteland komen..

VERKOOPCAMPAGNE

De jasjes die in de etalage van de winkels van Progetto Quid hangen, samen met de CRISALIS foulard, zijn het resultaat van een artistiek en creatief proces dat deel uitmaakt van het CRISALIS-traject.

In samenwerking met hun trainers, hun teams en het Stijlbureau van Quid hebben de begunstigden het jasje - geschonken door een bedrijfssponsor - getransformeerd en opnieuw ontworpen, waardoor het een Canva is geworden voor hun unieke expressie van zichzelf.

De jassen werden gezamenlijk herontworpen tijdens de laatste workshop creatieve expressie onder leiding van de kunst- en creativiteitstherapeut van D-Hub

De collectie werd gelanceerd in de twee winkels van Progetto Quid (Milaan, Verona) tijdens twee institutionele evenementen waarbij alle lokale belanghebbenden betrokken waren.

De verkoopcampagne vond plaats in twee perioden van één week, ter gelegenheid van de EU-dag tegen de mensenhandel en ter gelegenheid van de internationale dag voor de uitbanning van geweld tegen vrouwen.

Tegelijkertijd vond een verkoopcampagne in de nationale en internationale sociale media en pers plaats met alle consortium partners, onderaannemers en belanghebbenden.

De verkoop- en mediacampagne heeft het bereik van een breder publiek aanzienlijk verbeterd, waardoor het bewustzijn en de verspreiding zijn gestimuleerd.

ProsMedia - een onderzoekscentrum voor verantwoorde media en communicatie dat gevestigd is aan de universiteit van Verona - heeft de kwalitatieve en kwantitatieve impact van beide campagnes gemeten en is daarmee een casestudy geworden voor de cursus Journalistiek en Mediacommunicatie.

Het gedicht in de etalage is geschreven door een van de Amsterdamse begunstigden en is een lofzang op vrijheid en zelfbehoud.

"This one time
I just learned how to ride a
bicycle
and I fell
I was injured
But I kept on sowing
They still sat in my room
Wanting
Awaiting
Their unique outfit
For their unique self."
H.

MEDIA-CAMPAGNE

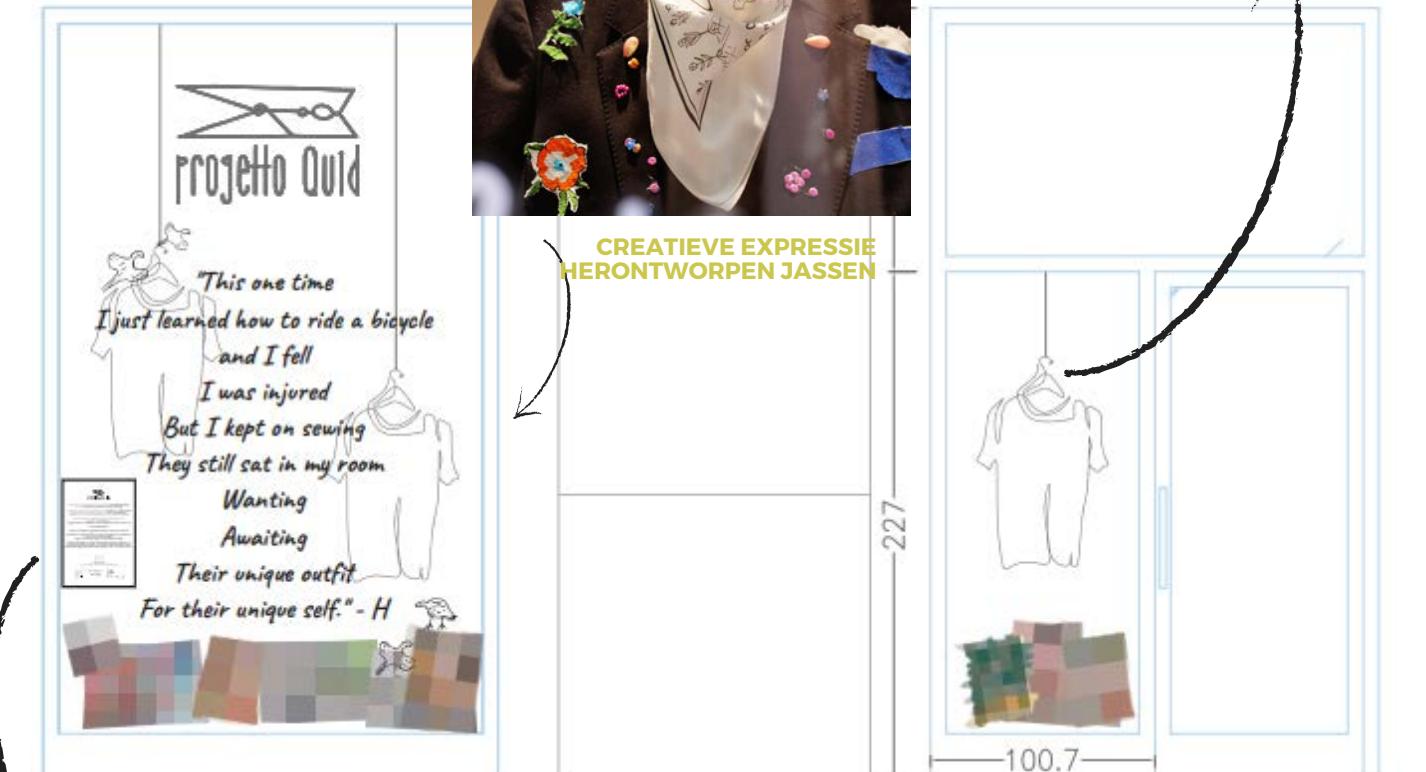
DISPLAY & VISUAL

**CRISALIS FOULARD
EN STORYTELLING LABEL**

**CREATIEVE EXPRESSIE
HERONTWORPEN JASSEN**

227

100.7

**CREATIEF
EXPRESSIE
MOODBOARDS**

CRISALIS FLYER EN ANSICHTKAART

If you want to replicate this activity in your organization check out the dedicated Report & How To Guide.

ONTMOET HET CONSORTIUM EN DE PARTNERS

Dit is ons geweldige multiculturele team, dat 2 maanden heeft samengewerkt

Replicate and Share!

From this [link](#) your organisation will be able to access the full CO DESIGN guide, do's and don'ts and useful contacts, in case you wanted to replicate the CRISALIS co-design scheme.

Riproduci e Condividi!

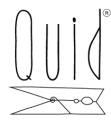
Da questo [link](#) la tua organizzazione potrà avere accesso al alla guida sul CO DESIGN, con suggerimenti e contatti nel caso vogliate replicare lo schema co-design CRISALIS.

Repliceren en delen!

Via deze [link](#) heeft uw o UK rganisatie toegang tot de volledige CO-DESIGN guide, do's en don'ts en nuttige contacten.

Αντιγράψτε και Κοινοποιήστε!

Μέσω αυτού του [link](#) ο οργανισμός σας μπορεί να έχει πρόσβαση στον πλήρες οδηγό ΣΥΝ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, σε χρήσιμες συμβουλές και επαφές, σε περίπτωση που θέλετε να αντιγράψετε κι εσείς το πρόγραμμα συν-σχεδιασμού του CRISALIS.

**makers
unite**

the LANGUAGE PROJECT

WOMEN
ON TOP

περιπάτος
Cultural Company

amaka
non
profit
organization

fondazione
Marcegaglia
ONLUS

SPAZIO
3R
RICICLO
RICUCIO
RIUSO

CRISALIS

WWW.CRISALISPROJECT.EU

CRreative Initiatives in Social enterprises for
Assistance, Labour Integration and Self development

Ένταξη γυναικών υποκόων τρίτων χωρών, επιζησασών εμπορίας ανθρώπων, μέσω καινοτόμων δημιουργικών διαδικασιών

This project is co-funded
by the Asylum, Migration and Integration Fund of the European Union

This project has been funded with support from the European Commission. This report reflects the views only of the author, and the European Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Σ'ΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡ'ΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ **CRISALIS**

Το πρόγραμμα CRISALIS είναι ένα πρωτοποριακό μοντέλο για την κοινωνική και εργασιακή ένταξη των γυναικών υπηκόων τρίτων χωρών, επιζησασών εμπορίας ανθρώπων. Το πρόγραμμα εμπίπτει στο πλαίσιο του AMIF της ΕΕ και αποτελεί συνεργασία μεταξύ κοινωνικών επιχειρήσεων στην Ολλανδία (Makers Unite), την Ιταλία (Progetto Quid) και την Ελλάδα (The Language Project). Στόχος του είναι να εφαρμόσει πλοτικά μια στρατηγική κατά την οποία οι επιζήσασες εμπορίας ανθρώπων εισέρχονται στην αγορά εργασίας εργαζόμενες σε δημιουργικές κοινωνικές επιχειρήσεις. Με τον τρόπο αυτό, το CRISALIS στοχεύει στην ενίσχυση της αυτοανάπτυξης μέσω της κατάρτισης στην εργασία, των εργαστηρίων δημιουργικής έκφρασης και της οικονομικής ενδυνάμωσης.

THE LEAD PARTNER - QUID

Το Quid είναι ένας μη κερδοσκοπικός συνεταιρισμός υπό την ηγεσία γυναικών που αντιμετωπίζει την ανεργία μεταξύ μειονεκτούσών γυναικών στην Ιταλία μέσω της μόδας. Ιδρύθηκε το 2013, το Quid παρέχει ευκαιρίες απασχόλησης σε όσους δυσκολεύονται περισσότερο να έχουν πρόσβαση στην ιταλική αγορά εργασίας μέσω της δικής της μάρκας μόδας, Progetto Quid, παράγοντας τη δική της συλλογή που ανακτά πλεονάζοντα υφάσματα στην εθνική επικράτεια.

THE LEAD PARTNER - MAKERS UNITE

Το Makers Unite είναι μια κοινωνική επιχείρηση που παρέχει ευκαιρίες σε νεοεισερχόμενους μέσω της κατασκευής δημιουργικών προϊόντων και εργασών με στόχο την ευαισθητοποίηση σχετικά με την ισότητα και την κοινωνική ένταξη. Χάρη σε ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης που βασίζεται στη συνδημιουργία, επιτρέπει τον διάλογο και εισάγει σε νέες ευκαιρίες εκπαίδευσης και εργασίας.

THE LEAD PARTNER - THE LANGUAGE PROJECT

Το Language Project είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός που παρέχει βοήθεια σε ευάλωτες ομάδες, αναπτύσσοντας και υλοποιώντας καινοτόμα εκπαιδευτικά προγράμματα και πολιτιστικές εκδηλώσεις με επίκεντρο τις ξένες γλώσσες, τη μετάφραση, τη διερμηνεία και την πολιτιστική διαμεσολάβηση. Προωθεί την αποτελεσματική διαπολιτισμική επικοινωνία και την απασχολησιμότητα όλων όσων παρέχουν υπηρεσίες στον ανθρωπιστικό τομέα.

IL PROGRAMMA

CRISALIS è un progetto di 18 mesi mirato all'integrazione sociale e l'empowerment economico di 12 donne vittime di tratta. Composto da workshop di espressione creativa e opportunità di co-creazione è guidato da due imprese sociali, Quid (Italia) e Makers Unite (Olanda) con il know-how della organizzazione greca The Language Project.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

To CRISALIS είναι πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης και οικονομικής ενδυνάμωσης διάρκειας 18 μηνών, 12 γυναικών επιζησασών διακίνησης και εμπορίας ανθρώπων. Συνδυάζοντας εργαστήρια δημιουργικής έκφρασης και διαδικασίες συν-δημιουργίας, το πρόγραμμα δημιουργήθηκε και εκτελείται από δύο κοινωνικές επιχειρήσεις, την Quid (Italia) και την Maker Unite (Olanda), και την τεχνογνωσία της ελληνικής οργάνωσης The Language Project

THE PROGRAMME

CRISALIS is een 18 maanden durend project welke gericht is op de sociale integratie en economische empowerment van 12 vrouwelijke slachtoffers van mensenhandel. Het project is gebaseerd op creatieve expressieworkshops en co-creatiemogelijkheden en wordt geleid door twee sociale ondernemingen, Quid (Italië) en Makers Unite (NL) met de knowhow van de Griekse organisatie The Language Project

Ο ΣΥΝ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ **CRISALIS**

ΣΥΝ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ = ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Ο συν-σχεδιασμός είναι ένας γενικός όρος που χρησιμοποιούμε για τη συν-δημιουργία και τις ανοικτές διαδικασίες σχεδιασμού. Περιλαμβάνει την αρχή του ανθρωποκεντρικού σχεδιασμού - έναν τρόπο εργασίας που περιλαμβάνει τον ανθρώπινο παράγοντα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Από τους σχεδιαστές έως τους τελικούς χρήστες, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη αποκτούν κεντρικό ρόλο στη διαδικασία σχεδιασμού. Με αυτόν τον τρόπο, μπορούμε να λάβουμε καλύτερα υπόψη όλες τις κοινωνικές, οικονομικές, πολιτιστικές, πολιτικές και βιωματικές πτυχές του επιθυμητού προϊόντος.

Χρησιμοποιούμε τον συν-σχεδιασμό για να πυροδοτήσουμε τη δημιουργικότητα, να κτίσουμε εμπιστοσύνη και, στο τέλος, να δημιουργήσουμε ένα πολύτιμο προϊόν: Ένα προϊόν με ιστορία.

ΠΛΑ'ΙΣΙΟ ΚΑΙ ΙΔ'ΕΑ Π'ΙΣΩ ΑΠ'Ο ΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΣΥΝ- ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Οι επωφελούμενες του προγράμματος CRISALIS συμμετείχαν ενεργά σε εργαστήρια δημιουργικής έκφρασης για να βοηθηθούν να αντιληφθούν τις ανάγκες τους και να αναδείξουν τις ευαισθησίες τους. Στόχος μας ήταν να ανοίξουμε δημιουργικά τις καρδιές και το μυαλό τους και με αυτόν τον τρόπο να υπενθυμίσουμε στους εαυτούς μας ότι οι άνθρωποι μαθαίνουν κάνοντας. Με το υλικό που συγκεντρώθηκε σε τρία εργαστήρια που εμβάθυναν στην αυτοέκφραση, την ενδυνάμωση και φυσικά το θέμα της συν-δημιουργίας, καταφέραμε να συγκεντρώσουμε ένα πολύ εμπνευσμένο υλικό. Το υλικό αυτό δηλώνει πώς μια συλλογικότητα ενδυναμωμένων γυναικών ξεπέρασε πολλά εμπόδια που άφησαν τα σημάδια της εμπορίας ανθρώπων. Εκτός από τα εργαστήρια, έλαβαν χώρα και εργαστήρια photo voice. Το photo-voice είναι μια μέθοδος συμμετοχικής έρευνας κατά την οποία οι συμμετέχουσες στη Βερόνα δημιουργούν και μοιράζονται εικόνες για να αναδείξουν σημαντικές πτυχές, εμπειρίες και ανησυχίες της ζωής τους. Επιπλέον, διοργανώσαμε δύο αποκλειστικές συνεδρίες όπου γίναμε μάρτυρες του ισχυρού αντίκτυπου που έχει η προσέγγιση της νοοτροπίας του συν-σχεδιασμού στις επωφελούμενες του CRISALIS.

CONTESTO E IDEA

- Complessivamente, il materiale messo insieme non ha esclusivamente aiutato allo sviluppo dell'analisi d'impatto del progetto CRISALIS ma è anche stato fonte d'ispirazione nella co-creazione di un prodotto moda. Il prodotto finale aiuta nel raggiungere il nostro obiettivo ultimo: trasmettere il messaggio che la dignità e la creatività, attraverso opportunità di lavoro, possono promuovere re-integrazione ed al contempo sensibilizzare sulla tratta di esseri umani

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ & ΙΔΕΕΣ

- Γενικά, το συγκεντρωμένο υλικό όχι μόνο βοήθησε στη δημιουργία μιας ανάλυσης αντικτύπου του προγράμματος CRISALIS, αλλά λειτούργησε και ως πηγή έμπνευσης για τη συν-δημιουργία ενός προϊόντος μόδας. Το τελικό προϊόντο μας βοηθά να εκπληρώσουμε τον απότερο σκοπό μας: να διαδώσουμε το μήνυμα ότι η αξιοπρέπεια και η δημιουργικότητα μέσα από την εργασία προάγουν την κοινωνική επανένταξη αλλά και την ευαισθητοποίηση σχετικά με την εμπορία ανθρώπων.

CONTEXT & IDEAS

- Al met al heeft het verzamelde materiaal niet alleen bijgedragen aan de ontwikkeling van een impactanalyse van het CRISALIS-project, maar was het ook een bron van inspiratie voor de co-creatie van een modeproduct. Dit eindproduct helpt ons om ons uiteindelijke doel te bereiken: het verspreiden van de boodschap dat waardigheid en creativiteit kunnen worden gereïntegreerd door middel van werk, terwijl tegelijkertijd het bewustzijn over mensenhandel wordt vergroot.

Watch the
[CRISALIS project - Overall video.](#)

ΣΥΝ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

22 μήνες

δημιουργικής έκφρασης + κατάρτισης στο χώρο εργασίας + συν-σχεδιασμός & συν-δημιουργία

17 επωφελούμενες

IN NUMERI

- 22 mesi
- 17 beneficiari
- 20 Partner & Supporter
- 3 Città
- 1 collezione in co-design

20 εταίροι και υποστηρικτές

ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ

- 22 Mήνες
- 17 Επωφελούμενες
- 20 Συνεργάτες & Υποστηρικτές
- 3 Πόλεις
- 1 Συν-σχεδιασμένη συλλογή

[Na. Ve, Caritas Verona, Associazione Comunità Papa Giovanni XXIII, CAV, Area Accoglienza Comune di Verona, DHub Atelier, Spazio 3R, Cascina Cuccagna; Salvation Army NL, Footprint to Freedom, HVO Querido, ACM - Amsterdam Municipality, Footprint to Freedom, Equator Foundation, Arq Psychotrauma, Stichting Centrum '45, AMAKA, Women on Top, Impact HUB Athens, Peripatos.](#)

IN NUMBERS

- 22 Maanden
- 17 Begunstigden
- 20 Partner & Supporters
- 3 Steden
- 1 mede-onterworpen collectie

3 κόμβοι κοινωνικής καινοτομίας της ΕΕ

The Language Project (Αθήνα)
Quid (Βερόνα)
Makers Unite (Αμστερνταμ)

1 συν-σχεδιασμένη συλλογή

Η δημιουργία μιας συν-σχεδιασμένης συλλογής μόδας απαιτεί πρώτα να έρθουμε σε επαφή με τις κοινές μας αξίες. Όπως γνωρίζουμε από την εκτεταμένη εμπειρία μας στον συν-σχεδιασμό, η σημασία αυτή δεν πρέπει να υποτιμάται. Αποτελεί τον πυρήνα της διαδικασίας οικοδόμησης και διατήρησης της οργάνωσης Makers Unite. Η πολιτισμική ποικιλομορφία αποτελεί το κλειδί της πρόκλησης και ταυτόχρονα τον πλούτο της πρωτοβουλίας. Η συνεργασία μας με τους συναδέλφους μας στην Αθήνα και τη Βερόνα καθιστά σαφές ότι τα διάφορα πλαίσια συμβάλλουν σε αυτή την καμπύλη μάθησης.

ΣΥΝ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤ'ΕΛΟΥ

Υλοποιόντας τα εργαστήρια δημιουργικής έκφρασης και συν-δημιουργίας, το CRISALIS είχε ως στόχο να συν-σχεδιάσει ένα προϊόν μόδας που αναπτύχθηκε, παρήχθη και τελικά πωλήθηκε στα καταστήματα Progetto Quid στην Ιταλία και από το Makers Unite στην Ολλανδία. Το προϊόν αυτό αντικατοπτρίζει την πορεία του προγράμματος CRISALIS και τη δημιουργική πορεία που ακολούθησαν οι επωφελούμενες.

Συνολικά, η συν-δημιουργία ενός προϊόντος δείχνει πάντα νέες ιδέες και φέρνει στο φως αθέατη δημιουργικότητα. Εστιάζουμε την εν λόγω δημιουργικότητα στο θέμα της γυναικείας ενδυνάμωσης χρησιμοποιώντας παρόμοιες έννοιες και λέξεις-κλειδιά όπως: αδελφότητα, brand new, δια βίου μάθηση, μετανάστευση, προσωπική έκφραση, έκφραση μέσω styling και αυτοφροντίδα.

Το πρώτο εργαστήριο πραγματοποιήθηκε στην έδρα της Progetto Quid στη Βερόνα. Πέντε επωφελούμενες του προγράμματος CRISALIS απαλλάχθηκαν από τα καθημερινά τους καθήκοντα για να εργαστούν στην ανάπτυξη του νέου προϊόντος μέσω αυτού του εργαστηρίου. Η τεχνική που χρησιμοποιήσαμε για τη δημιουργία ήταν το draping, ένας τρόπος δημιουργίας rapid prototyping στη μόδα. Οι περισσότεροι σχεδιαστές μόδας ξεκινούν τη διαδικασία σχεδιασμού τους με αυτόν τον τρόπο, αφήνοντας τις σκέψεις τους να τρέξουν και έχοντας πλήρη δημιουργική ελευθερία. Με το draping, χρησιμοποιείτε φύλλα υφάσματος και, δουλεύοντας με καρφίτσες, μπορείτε να πλάσετε σχήματα σε μια κούκλα ή στο δικό σας σώμα. Δουλέψαμε σε γύρους των πέντε, δέκα και δεκαπέντε λεπτών για να ενισχύσουμε τη δημιουργικότητα.

Στο Άμστερνταμ, διοργανώσαμε ένα παρόμοιο εργαστήριο στο στούντιο Makers Unite. Έχοντας επίσης πέντε συμμετέχοντες, σχεδιάσαμε και πάλι τη δημιουργία ενός προϊόντος μόδας. Με τις γνώσεις που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου στη Βερόνα, το εργαστήριο στο Άμστερνταμ είχε περισσότερη καθοδήγηση, όπου απαιτούνταν να δημιουργηθούν κάποια συγκεκριμένα αντικείμενα, όπως μια τσάντα, ένα παλτό και ένα φόρεμα. Δουλέψαμε με διαφορετικά υλικά, άλλα σκληρά και άλλα ρέοντα.

Μέσα από διαφορετικές ασκήσεις σχεδιασμού και στα δύο εργαστήρια, συλλέξαμε ιδέες και στοιχεία σχετικά με τα σχήματα, το στυλ, τα χρώματα και τις λεπτομέρειες. Ένας φωτογράφος μόδας και ένας εικονογράφος μόδας κατέγραψαν τα εργαστήρια δημιουργώντας εικόνες. Αυτές οι μεταβλητές χρησιμεύσαν ως δεδομένα για την ομάδα σχεδιασμού που ήταν υπεύθυνη για τη συνένωση των αποτελεσμάτων των δύο εργαστηρίων σε ένα τελικό προϊόν. Αποτελούν επίσης μέρος του αρχείου που μπορεί αργότερα να χρησιμοποιηθεί για γραφικά ή διαφημιστικούς σκοπούς.

Το τελικό προϊόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο για να προκαλέσει μια συζήτηση σχετικά με το CRISALIS και όλα όσα αντιπροσωπεύει το CRISALIS.

Laboratorio di co-creazione CRISALIS

"Creare un prodotto di moda con una storia: qual è il prodotto e qual è la storia?"

- Co-creazione di un prodotto di moda che può essere venduto con una storia per aumentare la consapevolezza sul traffico di esseri umani e l'enorme impatto che questo ha su tutte le persone coinvolte.
- Il design del prodotto è parte di una più ampia campagna di comunicazione sull'argomento.
- Focus sull'empowerment femminile e intuizioni di human-centered design.
- Obiettivo commerciale: quantità minima da vendere tra 150 e 300 ma idealmente sarà un prodotto continuo

Ergastήριο συν-δημιουργίας CRISALIS

"Δημιουργήστε ένα προϊόν μόδας με τη δική του ιστορία: ποιο είναι το προϊόν και ποια η ιστορία του;"

- Η συν-δημιουργία ενός προϊόντος μόδας το οποίο μπορεί να πωληθεί με μία ιστορία προκειμένου να ευαισθητοποιήσει για θέματα εμπορίας ανθρώπων και ο μεγάλος αντίκτυπος που έχει για όσους εμπλέκονται.
- Η σχεδίαση προϊόντος είναι κομμάτι της ευρύτερης διαφημιστικής εκστρατείας γύρω από το αντικείμενο.
- Εστίαση στην ενδυνάμωση των γυναικών και στον ατομοκεντρικό σχεδιασμό.
- Εμπορικός στόχος: ελάχιστη ποσότητα προς πώληση 150-200 κομμάτια, αλλά ιδανικά θα πρόκειται για ένα προϊόν που θα συνεχίσει να παράγεται και να πωλείται.

CRISALIS Co-creatie workshop

"Creëer een modeproduct met een verhaal: wat is het product en wat is het verhaal?"

- Co-creatie van een modeproduct dat verkocht kan worden met een verhaal om mensenhandel onder de aandacht te brengen en de enorme impact die dit heeft op alle betrokkenen.
- Het productontwerp is onderdeel van een grotere communicatiecampagne over het onderwerp.
- focus op female empowerment en inzichten van human-centered design.
- Commercieel doel: minimale hoeveelheid te verkopen tussen 150 - 300 maar idealiter zal het een doorlopend product zijn

ΣΥΝ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Το συν-σχεδιασμένο προϊόν χρησιμεύει ως καταλύτης για τη συσσωρευμένη εμπειρία που αποκτήθηκε μέσω του ταξιδιού του προγράμματος CRISALIS.

Οι τέσσερις κύριοι στόχοι αυτής της διαδικασίας ήταν:

- Γνωρίσαμε πώς να εργαζόμαστε συνεργατικά με έννοιες συν-σχεδιασμού
- Συν-δημιουργήσαμε μιας ad hoc εκστρατείας κοινωνικού μάρκετινγκ γύρω από το προϊόν
- Συνεργαστήκαμε με τις επωφελούμενες, ως εξίσου αξιόλογες ενδιαφερόμενες στη διαδικασία σχεδιασμού μιας συλλογής προϊόντων.
- Μάθαμε πώς να παραδίδουμε ένα προϊόν που συνδυάζει σχεδιασμό και κοινωνικά μηνύματα εμπνευσμένα από τις δημιουργικές δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος

Τελικά, ο στόχος ήταν να αυξηθεί ο αντίκτυπος της προσωπικής εξέλιξης των επωφελούμενων, παρέχοντας γνώσεις τόσο για τις τεχνικές όσο και για τις κοινωνικές δεξιότητες στο πλαίσιο της πορείας τους. Ο στόχος αυτός αποδείχθηκε ότι λειτούργησε καθ' όλη τη διάρκεια της δράσης

4 obiettivi dei workshop

- Imparare a lavorare collaborativamente sui concetti di co-design
- Co-creare una campagna di social marketing ad-hoc sul prodotto
- Rendere le beneficiarie stakeholder di eguale valore in processo di design di una collezione
- Imparare come creare un prodotto che metta insieme design e messaggio sociale ispirandosi alla attività creative sviluppate all'interno del programma

4 στόχοι των εργαστηρίων

- Εκπαίδευση στη συνεργασία και συλλογική σχεδίαση έργων
- Συνδημιουργία μιας ad hoc κοινωνικής εκστρατείας με επίκεντρο το τελικό προϊόν
- Ένταξη των επωφελούμενων στη διαδικασία σχεδίασης της συλλογής προϊόντων ως ισότιμων εταίρων
- Εκπαίδευση στη δημιουργία προϊόντος που συνδυάζει το σχέδιο μόδας και τη διάδοση κοινωνικού μηνύματος εμπνευσμένου από τις δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν μέσω του προγράμματος

4 doelstellingen van de workshop

1. Leer hoe je samen kunt werken aan co-design concepten
2. Creëer een ad hoc sociale marketingcampagne rond het product
3. Plaats de begunstigden als gelijkaardige belanghebbenden in het ontwerpproces van een productcollectie.
4. Leer hoe je een product kunt leveren dat een combinatie is van design en social messaging, geïnspireerd door de creatieve activiteiten die binnen het programma zijn uitgewerkt.

Ως αποτέλεσμα της πανδημίας του Covid19, πολλές κοινωνικές επιχειρήσεις επηρεάστηκαν. Οι εταίροι της CRISALIS δεν αποτέλεσαν εξαίρεση. Για να αντιμετωπίσουν τη σημαντικά μειωμένη παραγωγή μόδας, οι οργανώσεις προχώρησαν στην παραγωγή προσωπίδων. Οι συνθήκες αυτές είχαν αντίκτυπο στο χρονοδιάγραμμα, αλλά όχι στο περιεχόμενο ή στον τελικό στόχο αυτού του ταξιδιού συν-δημιουργίας.

Η ομάδα σχεδιασμού, παραγωγής και μάρκετινγκ του Quid εργάστηκε σκληρά για την τελική έκδοση του προϊόντος που δημιουργήθηκε από κοινού.

Στις 18 Οκτωβρίου 2021, με αφορμή την Ευρωπαϊκή Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, λανσαρίστηκε η ξεχωριστή συλλογή που συν-σχεδιάστηκε από τις επωφελούμενες του προγράμματος CRISALIS: ένα μοναδικό φουλάρι, εμπνευσμένο από τις πολλές καλλιτεχνικές κατασκευές που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια των δημιουργικών εργαστηρίων.

Ξεκινήσαμε και παρουσιάσαμε αυτό το αξεσουάρ στα flagship stores του Progetto Quid στο Μιλάνο και τη Βερόνα μέσω μιας εγκατάστασης: ένα σακάκι, που συν-σχεδιάστηκε και επανασχεδιάστηκε από τις επωφελούμενες και τους εκπαιδευτές τους.

Κάθε ένα από αυτά τα μοναδικά σακάκια συμβολίζει έναν μοναδικό χώρο επαγγελματικής και προσωπικής μεταμόρφωσης - μια χρυσαλίδα - που καλλιεργείται από την εργασία, τη δημιουργικότητα και τη συνεργασία.

ΤΟ ΣΥΝ- ΣΧΕΔΙΑΣΜΕΝΟ ΑΞΕΣΟΥΑΡ

Το φουλάρι CRISALIS, διαθέσιμο τόσο σε μέγεθος μπαντάνας από βαμβάκι όσο και σε τετράγωνο μέγεθος από μετάξι, είναι εμπνευσμένο από τις πολλές καλλιτεχνικές κατασκευές που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια των δημιουργικών εργαστηρίων.

Αυτό το φουλάρι αφηγείται μια ιστορία θάρρους, λύτρωσης και ομορφιάς. Την ιστορία δώδεκα γυναικών που, έχοντας επιβιώσει από την εμπορία ανθρώπων, βρήκαν στο πρόγραμμα Crisalis έναν χώρο και έναν χρόνο μεταμόρφωσης, και την ιστορία γυναικών και εργαζομένων που μπόρεσαν να τις υποδεχτούν, να τις εκπαιδεύσουν και να τις υποστηρίξουν.

Οι εικόνες, τα σύμβολα και οι λέξεις που γεμίζουν τα υφάσματα αυτού του αξεσουάρ προέρχονται από τις πολλές στιγμές δημιουργικής εργασίας και την καλλιτεχνική επεξεργασία των επωφελούμενων, του καθηγητή τους και του προσωπικού του Γραφείου Μόδας και Μάρκετινγκ της Quid.

Οι αυτοπροσωπογραφίες προέρχονται από μια νέα γραφιστική και φωτογραφική ματιά του εαυτού, που αναπτύχθηκε κατά τη διάρκεια της τρίτου Εργαστηρίου Δημιουργικής Έκφρασης του The Language Project σε συνεργασία με την AMAKA.

Τα σύμβολα προέρχονται από την άσκηση γραφικής αφήγησης που άνοιξε τα εργαστήρια photovoice. Τα αστέρια αντιπροσωπεύουν την ευχή και τη λαχτάρα του ατόμου, τον ουρανό που εκτείνεται πάνω από το μεταναστευτικό ταξίδι - σαν να το προτατεύει. Το χέρι περικλείει μια καρδιά σε μια χειρονομία φροντίδας. Η όρνιθα είναι ένα σημαντικό σύμβολο οικονομικής ανέξαρτησας για όσους προέρχονται από αγροτικά περιβάλλοντα.

Η ΚΑΜΠΑΝΙΑ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Τα σακάκια που εκτίθενται στη βιτρίνα των καταστημάτων της Progetto Quid, μαζί με το φουλάρι CRISALIS, προέρχονται από μια καλλιτεχνική και δημιουργική διαδικασία που αποτελεί μέρος του ταξιδιού του CRISALIS. Σε συνεργασία με τους εκπαιδευτές τους, τις ομάδες τους και το Γραφείο Μόδας της Quid οι επωφελούμενες μεταμόρφωσαν και επανασχεδίασαν το σακάκι – δωρεά ενός εταιρικού χορηγού – μετατρέποντάς το σε καμβά για τη μοναδική έκφραση του εαυτού τους.

Τα σακάκια επανασχεδιάστηκαν κατά τη διάρκεια του τελευταίου εργαστηρίου δημιουργικής έκφρασης υπό την καθοδήγηση της art therapist του D-Hub.

Η συλλογή λανσαρίστηκε στα δύο flagship stores του Progetto Quid (Μιλάνο, Βερόνα) κατά τη διάρκεια δύο σημαντικών εκδηλώσεων με συμμετοχή όλων των τοπικών φορέων. Η εκστρατεία πωλήσεων πραγματοποιήθηκε σε δύο περιόδους διάρκειας μιας εβδομάδας, με αφορμή την ημέρα της Πανευρωπαϊκή Ημέρα κατά της Εμπορίας Ανθρώπων και τη Διεθνή Ημέρα για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών. Παράλληλα, πραγματοποιήθηκε εκστρατεία πωλήσεων στα εθνικά και διεθνή μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στον Τύπο με τη συμμετοχή όλων των εταίρων της κοινοπραξίας, των υπεργολάβων και των ενδιαφερόμενων φορέων.

Η εκστρατεία πωλήσεων και μέσων ενημέρωσης βελτίωσε σημαντικά την προσέγγιση ενός ευρύτερου κοινού, ενισχύοντας την ευαισθητοποίηση και τη διάδοση. Ο ποιοτικός-ποσοτικός αντίκτυπος και των δύο εκστρατειών μετρήθηκε από το ProsMedia - ένα υπεύθυνο κέντρο έρευνας για τα μέσα ενημέρωσης και την επικοινωνία, που εδρεύει στο Πανεπιστήμιο της Βερόνα, και αποτέλεσε μελέτη περίπτωσης για το μάθημα Journalism and Media Communication.

Το ποίημα που παρουσιάζεται στη βιτρίνα γράφτηκε από μία επωφελούμενη με έδρα το Άμστερνταμ και είναι ένας ύμνος στην ελευθερία και την αυτοδυναμία.

"This one time
I just learned how to ride a bicycle
and I fell
I was injured
But I kept on sowing
They still sat in my room
Wanting
Awaiting
Their unique outfit
For their unique self."
H.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ

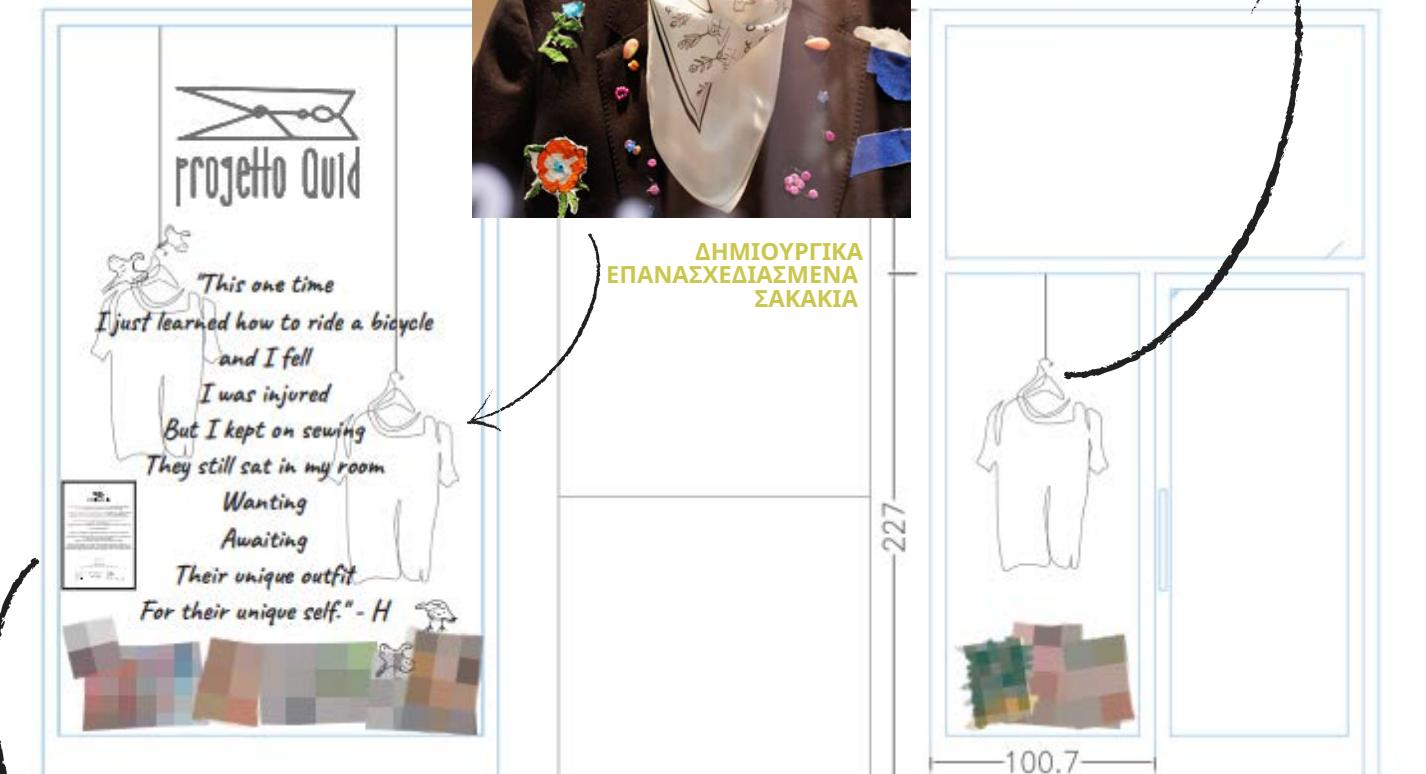
DISPLAY & VISUAL

ΦΟΥΛΑΡΙ CRISALIS FOULARD
ΚΑΙ ΤΑΜΠΕΛΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ
ΕΠΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΕΝΑ
ΣΑΚΑΚΙΑ

227

100.7

MOODBOARDS
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ

ΦΥΛΛΑΔΙΟ ΚΑΙ ΚΑΡΤΑ CRISALIS

If you want to replicate this activity in your organization check out the dedicated Report & How To Guide.

ΓΝΩΡΙΣΤΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

Αυτή είναι η καταπληκτική πολυπολιτισμική ομάδα μας, η οποία εργάστηκε μαζί για 22 μήνες

Replicate and Share!

From this [link](#) your organisation will be able to access the full CO DESIGN guide, do's and don'ts and useful contacts, in case you wanted to replicate the CRISALIS co-design scheme.

Riproduci e Condividi!

Da questo [link](#) la tua organizzazione potrà avere accesso al [guida sul CO DESIGN](#), con suggerimenti e contatti nel caso vogliate replicare lo schema co-design CRISALIS.

Repliceren en delen!

Via deze [link](#) heeft uw organisatie toegang tot de volledige CO-DESIGN guide, do's en don'ts en nuttige contacten.

Αντιγράψτε και Κοινοποιήστε!

Μέσω αυτού του link ο αργανισμός σας μπορεί να έχει πρόσβαση στον πλήρες οδηγό ΣΥΝ-ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ, σε χρήσιμες συμβουλές και επαφές, σε περίπτωση που θέλετε να αντιγράψετε κι εσείς το πρόγραμμα συν-σχεδιασμού του CRISALIS.

